БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 141 (8666) | 1958 оной июниин 17, вторник | Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хонидоо олоор хэнзэлүүлхэ, нооhыень гээнгүй хайшалжа абаха (1-дэхи нюур).
КПСС-эй обкомдо, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ (1-дэхи нюур).
Оронойнай туб хото—Москвада (1-дэхи нюур).
Н. Цыбанов.—Ерэхэ жэлэй hуралсалые зүбөөр тодорхойлхо (2-дохи нюур).
Д. Болхоев.— Ажалшадай культурна эрилтые хүсэдөөр хангаха (2-дохи нюур).
Хэблэлэй шэнжэлэл (2-дохи нюур).
Партиин зааhан замаар урагшаа дабшаха (3-дахи нюур).
Б. Дондоков.—Цокто Номтоевой шүлэгүүдэй суглуулбари (3-дахи нюур).
А. Игумнов.— Хани ёhоной мүрысөөн (4-дэхи нюур).
Хилын саанаhаа (4-дэхи нюур).

Хонидоо олоор хэнзэлүүлхэ, нооhыень гээнгүй хайшалжа абаха

ЭРХИМ ХОНИШОН САМБУ СОЙЖИНОВ

Хонишон Сойжиновай оролдосо бэрхые хараадаа абажа, Хо... аймагай «Красный партизан» колхозой правлени 1952 ондо тэрээндэ эхэ хонидой отара даалгажа hэн. Тэрэнhээ хойшо суута малшан Тапхаровай басаган—Цымжит эхэнэртээ хамта эхэ хонидой отарые харуулhалжа, түрэл колхоздоо 2000 гаран хурьга түлжүүлжэ...

...нгэрhэн жэлдэ нүхэр Сойжинов ...булэ 540 эхэ хонинhоо 552 хурьга абажа түлжүүлhэн, хонин бүриhөө дунда зэргээр 2,4 килограмм ...нгтар нооho абаhан байна.

...ёдондо намар хонишон Сойжиновта 607 хони даалгагдажа үгтэ... Тэдэнэй 350-иинь эхэ хонин ...гаа. Эдэ хонидоо үбэлжэлгын ...тэжээжэ гарахын тулада ...йдоо 100 центнер үбhэ, 250 центнер зелёнко болон hолоомо үгтөө ... Тиихэдэ таря талханай зүйл ...үгтөөгүй. Иимэ бирагүй үбhэ ...элтэй байдашье, отарынгаа хо... бүрин бүтэнөөр ондо эруул... Отара coohoo гансахан лэ ...н гарзада ороо.

...бhэ тэжээл багатайгаар хонидые ...оруулха гээшэ бараг хэрэг бэ... Тэрэнэй түлөө хонидые на... таа hайса бэлшээн таргалуулха ...гтэй. Иланхая таря талханай ...ндэ хонидые бэлшээхэдэ эхэнэр ...лдаг. Хонин халаа бусад ямар... малhаа үлүүсэ hайнаар тарялан... узуурта бэлшэдэг, гэзгэ... ...ай залаа түүжэ эдидэг, хоно... ...онидо бэлшэдэг юм. Хэзээшье ...эхээр хонин иламар hэрюундэ... ...ын батаганаhай үгыдэ зохи... ...бэлшээдэг, хүсэдөөр таргалдаг... ...у. Тиимэhээ нүхэр Сойжиновой ...д жэлhээ жэлдэ үбэлжэлгэдөө ...тарганаар ородог.

...лдөөшье нүхэр Сойжинов хо...оо хашаандаа хаажа байдаггүй, ...ин бүхэли үдэртөө hолоомо, зе...кын узуурта адуулжа гарадаг. ...э тэжээлээ гол түлэб хонидой ...ьгалха үедэ гаргашалдаг зан...тай. Үбэлэй бэлшээрине зүбөөр ...глэжэ, хонидоо үдэртөө хоёр да... уhалжа байhан дээрэhээ тэлэ...гээ тамирыень багаханшье hу...улаагүй. Үбэлдөө хони адуул...а hалхигүй, нэмэри газар бэ...кэ ябадаг. Зарим hуларhан хо...оо илгажа, газаагаа бaряад, ...лтэ тэжээл үгэдэг. Тиигээд тэ...йнгээ hайжархалаар отарадаа ...дүүлдэг.

...ршэл ехэтэй энэ хонишон үбэ...сагта хонидоо хуурай, дулаан ...схэр дээрэ хонуулхые оролдо... Тиимэhээ үглөөгүүр хонидоо ха...н cooho гаргаhаар, хорголыень ...жа обоолдог. Тиигээд үдэшэлэн ...доо хaаха дээрээ тэрэнээ тараа...гэдэг. Гадна, энэ хонишон хото...агаа хуурай байлгахые оролдо... Юуб гэхэдэ, томо хонид хүйтэн...айдаггүй, харин шииг нойтон ...боложо, тамираа алдадаг, эл...үбшэндэ нэрбэгдэдэг байха юм. ...үнөө жэл нүхэр Сойжинов ай...соогоо эгээн түрүүлэн улаан ...ойхидой үүсхэлые дэмжэжэ, 100 ...хонин бүриhөө 157 хурьга абаха ...н уялга абаа. Энэ уялгаяа нэрэ...түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө ...дожо, январь-февраль hарада абаhан 270 хурьгаяа нэгэшье толгой гарзагүйгөөр түлжүүлээ. Март-апрель hарада абаhан хурьгадаа мүн лэ hайнаар түлжүүлжэ байнхай.

Иимэ амжалта яагаад түйлааб гэхэдэ, тэрэ хонидойгоо хурьгалхаhаа 7—8 үдэр урид илгажа, хотондохи үлөөдэг. Хурьгадай түрэхэлөөр 5—7 үдэрэй туршада эхэтэйнь суг тусхай таhалга соо байлгадаг. Тиигээд 20—25 толгойгоор хамталжа, амяарнь таhалгада хааха, 25 хонотоорнь үдэртөө 3 дахин эдеэлүүлжэ байдаг. Томожоhон хурьгадаа хотонойнгоо үбэртэ гаргажа, эхэдэнь хүхүүлдэг. Энэ ушарта хурьгадайнь хүйтэ абажа үбшэлhэн ушар байхагүй. Тэдэ энэ хонишоной хурьгадаа кошарно-базова аргаар түлжүүлхэ гэжэ зохид hайн байра байхагүй.

Хурьгадай 25 үдэртэй болохоhоор эхэнь бэлшээридэ гаргажа эхилдэг. Тиигээд март hарада хурьгадынь эхэтэйнь суг бэлшээдэг.

Тиигэжэ хонишон Сойжинов мүнөө отарынгаа 100 хонин бүриhөө 91 хурьга абаад, hайнаар түлжүүлжэ байна. Зарим hубайhан, мүн январь hарада хурьгалhан хонидынь үбэлдөө искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ, мүнөө июнь-июль hарада 200 хурьган абтахаар хүлеэгдэжэ байна. Тэрэнэй гадна, февраль hарада хурьгалhан 100 толгой хонидынь амяарлан илгагдажа, таря талханай зүйл нэмэжэ эдюулэгдэжэ, hайн бэлшээридэ адуулагдана. Эдэ хонидынь июнь-июль hарада ороондо оруулагдаха байна. Тиигэжэ нүхэр Сойжинов эндэ эдэ 350 эхэ хонинhоо 600-hаа үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ байна.

Алуу малаа үбhэ тэжээлээр хангаха хэрэгтэ малшадые олоор хабаадуулхын тула колхозой правлени болон партийна организаци байгша оной хабар сабшалангайнгаа газарые хонишодой бригадануудта даалгажа үгэхэ гэжэ шиидхэhэн байна. Тэрэ даалгагдаhан сабшалангаа үтэгжүүлжэ, уhалжа, абаhан үбhөөрөө отарынгаа хонидые тэжээжэ гараха уялгатай. Энэнь түрүүшынгээ hайн үрэ дүн харуулба. Ахалагша хонишод Бадма Дугаров, Сойжон Найданов гэгшэдэй бригаданууд даалгагдаhан сабшаландаа 300 гаран тонно наг шэбхэ гарганхай. Мүн хонишон Самбу Сойжинов сабшалан дээрээ 200 тонно шахуу наг шэбхэ гаргаа. Тиигэжэ 25 гектар уhалагдадаг сабшалангайнгаа гурбанай нэгэ хубиие үтэгжүүлжэ шадаа. Нүхэр Сойжинов даahан сабшалангаа хэнэйшье туhаламжагүйгөөр, өөhэдынгөө хүсөөр нэгэ дахин уhалаад, мүнөө хоёрдохёо, гурбадахяа уhалхаяа бэлдэжэ байна.

Сабшалан дээрээ оролдосотой hайнаар ажаллажа, 25 гектарhаа адагынь 700—750 центнер үбhэ абажа, отарынгаа хонидые ерэхэ үбэлжэлгэдэ хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангаха зорилготой. Мүнөө үедэ нүхэр Сойжинов зунайнгаа хэнзэ хурьгадые абажа, хонидоо хайшалжа, сабшалангаа уhалжа, амарха сүлөөгүй ажаллажа байнхай.

Н. Дорофеев.

Зураг дээрэ: Хориин совхозой 4-дэхи фермэ дээрэ эрхим шанартайгаар хайшалагша гэжэ нэрлэгдэhэн комсомол басаган **Елена Дугаржапова** ажалл... байна.

А. Истоминой фото.

Үгэдөө хүрэхэнь лабтай

ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Булаг нютагта Түгдэн Цыденовэй отара байрланхай.

Улаан одонойхидой жэшээгээр энэ үнинэй, дүршэлтэй хонишон мүнөө жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 150 хурьга абаха гэжэ шиидээ hэн. Тэрэнээ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, 100 эхэ хонин бүриhөө 102 хурьга абаад байна. Хэнзэ хурьга абахын тулада бүхы хонидоо ороондо орууланхай. Жэлэй дууhатар уялгаяа үлүүлэн дүүргэхээр шиидэнхэй.

Мүнөө зунай хэнзэ хурьгад гаража эхилбэ.

Нүхэр Цыденовэй отарынхид хонидой тоо толгойе олошоруулха, нооho абалгые дээшэлүүлхэ мүрысөөндэ оролсонхой. Тус отарынхид суута хонишон Эрдынеева Цыренцугай отарынхидтай мүрысэдэг юм. Энэ хоёр отарын хонишод колхоз, аймаг соогоо түл абалгаар түрүүлжэ ябана.

Сэлэнгэ. **Г. Бадмын.**

Ороoной хүдэлмэридэ бэлдэнэгүй

Закаменай аймагай колхозууд Хориин улаан одонойхидой үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, хонидойнгоо тоо толгойе 10 мянгаар олошоруулха, зуун эхэ хонин бүриhөө 140 хурьга абажа түлжүүлхэ уялга абаhан юм.

Теэд мүнөө аймагай олохон колхозууд уялгаяа дүүргэхын түлөө биратай юумэ хэнэгүй. Аймаг дотор 100 эхэ хонин бүриhөө оройдоол 52 хурьган абтаад байна.

ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Б. Дугаров хонидые искусственна аргаар ороондо оруулха хүдэлмэрие тооногүй. Тэндэ үрэжүүлгын пункт мүнөө хүрэтэр бэлдэгдээгүй, хонидто үрэжүүлгэ хэхэ хүнүүд курсада hургагдаадүй байhаар. Мүнөө хусануудаа миил хонидтоо табижархинхай. Гадна, нютагай үүлтэрэй хусануудые нарин, нарибтар ноohотой хонидто табина.

Хоёр мянга гаран хонитой «Коммунизм» колхозойхид хонидоо искусственна аргаар ороондо оруулхын тула оройдоо хоёр хуса бэлдэжэ байна.

«Победа» болон бусадшье колхозууд ороoной хүдэлмэридэ хүсэд бэлдээгүй.

Уялга абахынь абажархёод, тэрэнээ бэелүүлхэ тушаа бододоггүй зарим колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ hануулга хэхээр болоо. Хонидойнгоо ноohо hаядаа хайшалжа дүүргээд, хонидые, искусственна аргаар ороондо оруулжа, ноябрь-декабрь hарада хэнзэ хурьгадые олоор абахын тула дээрэ нэрлэгдэhэн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй.

Ш. Бакшеев.

МДФЖ-гэй IV конгрессэй делегадуудтай ленинградайхид уулзаба

ЛЕНИНГРАД, июниин 13. (ТАСС). Эхэнэрнүүдэй демократическа федерациин Уласхоорондын IV конгресс hаяхан боложо дүүрээ hэн. Конгрессэй делегадуудтай ленинградайхид июниин 13-да хани ёhоор уулзаба. М. Горькиин нэрэмжэтэ Культурын ордоной ехэ зал соо эмэгтэй хүдэлмэришэд, врачууд, эрдэмтэд, артистнууд, багшанар, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд суглараа. Конгресстэ хабаадагшадые Ленинградай эхэнэрнүүд нэрьемэ альга ташалгаар угтаhан байна.

Ленинградай областной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо, Венэдэ болоhон конгресстэ ошоhон советскэ делегациин гэшүүн Е. Г. Хахалина элидхэл хэхэдээ, конгрессэй делегадуудай баталан абаhан шиидхэбэринүүдэй удхашанар тухай, эб найрамдалай түлөө, өөhэдынгөө үхибүүдэй ами наhанай болон зол жаргалай түлөө бүхы оронуудай эхэнэрнүүдэй шэн зоригтойгоор тэмсэжэ байhан тухай хөөрөө.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат «Светлана» заводой хүдэлмэришэн Г. С. Емельянцева иигэжэ хэлээ:

— Атомна дайнда эсэргүүсэн, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө бүхы оронуудай эхэнэрнүүдэй нягта жагсаалтайгаар, бата нэгэдэлтэйгээр тэмсэжэ байhые эхэнэрнүүдэй демократическа федерациин уласхоорондын IV конгресс hаяхан Венэдэ болоходоо харуулба. Конгрессэй баталан абаhан манифест болон шиидхэбэринүүдыень Ленинградай эхэнэрнүүд хүсэдөөр дэмжэнэ. Бидэнэр, эхэнэрнүүд дайнай гал дүлэн соогуур хосорон ухэхынь тулада үхибүүдээ хүмүүжүүлээ бэшэбди, үхибүүдэйнгээ манай арадай аша туhада, эб найрамдалай аша туhада ажаллажа, зохёон байгуулхы хүдэлмэри хэхыень бидэнэр хүсэнэбди. Дайнай болохогүйн, манай хүүгэдэй зол жаргалда хохидол ушаруулхагүйн тулада бидэнэр, эхэнүүд бүхы юумэ хэхэбди.

IV конгрессто хабаадаhан Бразилиин уранзохёолшо Аденоура Ди Са Порту гэгшын хэлэhэн үгые суглaрагшад ехэ халуунаар угтаhан байна.

Ленинградай эхэнэр-эрдэмтэдэй зүгhөө биологическа наукануудай доктор профессор М. В. Корчагина конгрессэй делегадуудые амаршалаа. Удаань Ленинградай пионернүүд сценэ дээрэ гаража ерэнэ. Үхибүүдэй ами наhанда дайнай аюулай тохёолдохогүйн тулада али бүхы юумэ хэжэ байhан эхэнүүдые тэдэнэр Ленинградай hургуулиин үхибүүдэй зүгhөө амаршалаа.

Түгэсхэлдэнь Ленинградай городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Л. П. Чернявская үгэ хэлээ. Ленинградай эхэнэрнүүд, советскэ бүхы эхэнэрнүүд шэнги, Венскэ конгрессэй шиидхэбэринүүдые халуунаар hайшаана, шэнэ дай hүжэрөөгшэдтэ эсэргүүсэн, эб найрамдалай түлөө тэдэнэр хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэхэ гэжэ нүхэр Чернявская мэдүүлээ.

Оронойнай туб хото—Москвада

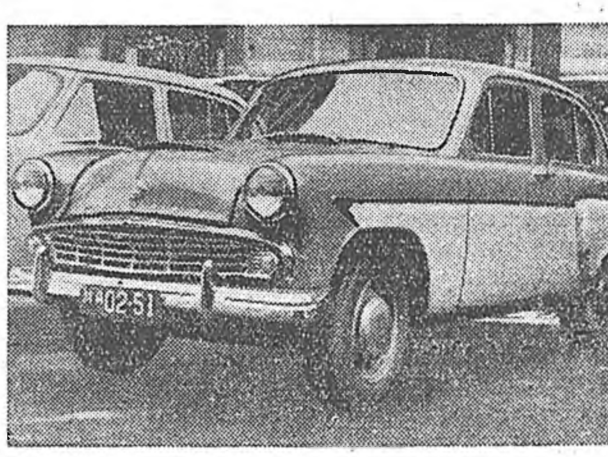
Хүдэлмэришэд инженернүүд болохонь

Байгша ондо «Серп и молот» гэжэ заводой хэдэн арбаад хүдэлмэришэд дээдэ hургуулинуудые дүүргэхэнь. Энэ заводой 16 хүдэлмэришэн үдэшын металлургическа институдта hайнаар hуралсажа, мүнөө инженерэй мэргэжэлтэй болохоёо байна.

Заводой залуу конструктор Г. Бабковой гүрэнэй экзамен барихадаа дипломойнгоо проектые тайлбарилхадань шалгалтын комисси ехэ анхаралтайгаар шагнаа. Нүхэр Бабковой бэшэhэн проект металл дабтадаг участогуудай хүдэлмэрие оньhожоруулгада нилээд туhатай байха гэжэ шалгалтын комисси хараад, тэрэнэй хүдэлмэридэ ехэхэн сэгнэлтэ үгэбэ.

Тэрэшэлэн энэ үдэр заводой конструкторска таhагай хүдэлмэришэн И. Курындин, барилга-заhабарилгын цехын начальник А. Хренов гэгшэд мүн лэ амжалтатайгаар шалгалтаяа бариба. Хэдэн үдэрhөө заводой мастернууд Н. Сизов, Н. Симонов болон бусад дипломно хүдэлмэринүүдээ харуулхаяа бэлдэхэжэ байна.

Энэ жэлдэ үдэшын металлургическа институдта hуралсаhан 160 хүн инженерэй мэргэжэлтэй болохонь.

1958 оной моделеэр бүтээгдэhэн «Москвич» гэжэ бага литражна автомобиль удахагүй оронойнай харгы замуудаар ябадаг болохо. Шэнэ түхэлэй «Москвич» машина энэ оной хоёрдохи хахадhаа эхилэн олоор бүтээн гаргагдахаар хараалагдана. **Зураг дээрэ:** 1958 оной моделеэр бүтээгдэhэн «Москвич» автомобиль.

ТАСС-эй фотохронико.

Ерээдүйн хүдэлмэришэд

Түб хотын Сталинска районой 454-дэхи дунда hургуулиие Щербаковой нэрэмжэтэ комбинат шефтээ абаhаар хори гаран жэл болохонь. Энэ комбинадайхид шефтээ абаhан hургуулиингаа ажабайдалаар саг үргэлжэ hонирходог, тэрээндээ бодото туhаламжа үзүүлдэг юм. Мүнөө тэрэ hургуулидань слесарна, токарна мастерскойнууд эмхидхэгдээд, комбинадай зүгhөө шухала станогуудаар, зэр зэмсэгүүдээр hайса хангагданхай. Тэрэшэлэн комбинадай үүсхэлээр пионерскэ таhагшье эмхидхэгдээ.

hургуулиин мастерскойдо hуралсал хүтэлбэрилхыень мэргэжэл ехэтэй инструкторнууд томилогдоо hэн. Комбинадай бүд нэхэгшэд өөhэдынгөө мэргэжэлдэ hургуулиин басагадые оролдосотойгоор hургадаг юм. Тиигэжэ оройдоол хоёр жэл соо бүд нэхэлгын мэргэжэлдэ hуралсаhан хэдэн арбаад басагад мүнөө өөhэдөө хүдэлмэрилхөөр болоо. hурагшад Зубова, Нестерова, Еленская болон бусад 10-дахиие дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр бүд нэхэлгэдэ хүдэлмэрилхөөр шиидэбэ. Гадна, энэ жэлдэ 9-дэхи класс дүүргэhэн Коля Крамсков аттестат абаhанайнгаа hүүлээр, токарь болохоор зэhэнхэй.

Иигэжэ үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор hуралсаhан эрдэм номтой, мэргэжэл ехэтэй хүбүүд, басагад байн байтараа тус комбинадай түрүү хүдэлмэришэд болохо бшуу.

Москва. Метрогой хоёр ярустай хүүргэ Москва-мүрэн дээгүүр барижа байгшад, тэрэниие ноябрь хүрэтэр дүүргэхэ гэhэн уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Хүүргын баригдахада баруун урда райониинь ниислэл хотынгоо центртэй метрогой холбоотой болохо юм. **Зураг дээрэ:** хүүргэ барилгын юрэнхы түхэл.

ТАСС-эй фотохронико.

Ажалша бэрхэ бүлэ

Москвагай нэгэ заводто эгэшэ дүүнэр Ольга Седова Матрена Антипова хоёр мүлигшэдөөр хүдэлмэрилдэг юм. «Ольга Матрена хоёрнай юумэ мүлихэдөө бушуу түргэн, юрэдөөл бэрхэнүүд юм даа» гэжэ заводой хүдэлмэришэд тэдэниие магтан хөөрэлдэдэг. Тиихэншье зүбтэй. Ольга Матрена хоёр байгша оной гарахатай хамта эршэмтэйгээр ажаллажа эхилээд, майн 1-нэй hайндэрэй хүндэлэлдэ хахад жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ hэн.

Олондо хүндэтэй эгэшэ дүүнэр ажалша бэрхэ аханар Иван, Алексей Шамаринтанайнгаа жэшээгээр ажаллажа, тэдэнэйнгээ нэрэ хүндые бүри дээшэнь үргэжэ байдаг. Иван Алексей хоёройшье нэрэ хүндэлэлэй самбарта нэгэтэ бэшэ бэшэгдэдэг байгаа. Харин мүнөө хүндэлэлэй самбарта аха дүүнэрэй hамгадайнь — насосно станциин хүдэлмэрилэгшэ Мария Шамаринагай, 2-дохи механическа цехын мүлигшэ Ольга Шамаринагай нэрэнүүд бэшэгдэнхэй. Эхэ эсэгэнэрэйнгээ эрхим ажалайнь замые тэдэнэй үхибүүдшье үргэлжэлүүлнэ. Жэшээлхэдэ, Мария Шамаринагай ехэ хүбүүн Владилен заводой мэргэжэлтэй хэбшэдэй нэгэн болонхой. Тэрэнэй дүү Альберт үнгэрhэн жэлhээ Советскэ Армиин зэргэдэ жагсан, албаяа хэжэ байна. Тэрэшэлэн Ольгыншье хүбүүн Альвид хүдэлмэрилжэ байhанаа армида мордоо. Тамара басаганиинь гурбадахи жэлээ эхэтэеэ хамта хүдэлмэрилжэ байхадаа, заводойнгоо станкоинструментальна техникумдэ hуралсажа байна.

Барилгын шэнэ заводууд

Москва шадар баригдажа байhан томо панельнүүдые бүтээхэ хоёр завод ашаглалгада hаяар үгтэхэнь. Эдэ заводууд гэрнүүдэй бэлэн ханануудые, хубинуудые гаргажа, тэрээгээр дүрбэ—табан шардаагтай гэрнүүд ойро зуура бодхоогдохо юм.

Заводуудай нэгэниинь жэл соо 100 мянган квадратна талмай дээрэ баригдаха байрын гэрнүүдэй бэлэн хубинуудые бүтээхэ хүсэтэй гэжэ хараалагданхай. Нүгөөдэнь жэл соо 50 мянган квадратна метр талмайда баригдаха гэрэй панель бүтээхэ аргатай юм.

Бүд нэхэлгэдэ автомадууд хэрэглэгдэнэ

Түб хотын бүд нэхэдэг предприятинуудай станогуудта автомадууд тодхогдожо, нэгэ хүн урданайхида орходоо 2 дахин олон станогуудые хүдэлгэхэ аргатай болобо. Мүн ажалайшье бүтээсэ хараа байса дээшэлээ.

Саашадаа hайн шанартай бүд нэхэлгын бүри хүгжэхэтэй хамта тэрэнэй хүдэлмэридэ оньhожоруулгые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, мүн ондоошье бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүдые олоор тодхохо гээшэ мүнөө үедэ шухала болоод байна. Тиимэhээ Москвагай горсовнархоз түб хотын промышленна предприятинуудай техническэ хүдэлмэрие hайжаруулха, бүд нэхэдэг фабрика болон комбинадуудта 15 конструкторска бюро байгуулха, 20 шэнэ техническэ таhагуудые бии болгохо гэhэн шиидхэбэри баталан абаа.

Тиимэ бюро Щербаковой нэрэмжэтэ торгон бүд нэхэдэг комбинадта, П. Алексеевэй нэрэмжэтэ фабрикада болон бусад томо предприятинуудта эмхидхэгдэхэ юм. Энэ бюро ажалай үйлэдбэри оньhожоруулха болон автоматизацилха, техническэ түрүү аргануудые нэбтэрүүлхэ хэрэгүүдые эрхилхынгээ хажуугаар уралан нарижуулагша, ухаалан зохёогшодто бодото туhаламжа үзүүлхэ байха юм.

(ТАСС).

КПСС-эй обкомдо, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Хони үсхэбэрилхэ талаар үбэлжэлгын дүн хаража, Министрнүүдэй Соведэй болон КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг барюулха тухай

Хони үсхэбэрилгөөр, мүн хурьга абалгаар республикын аймагууд, колхоз болон совхозуудай хоорондо дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые үбэлжэлгын hүүлээр хаража үзөөд, КПСС-эй обком болон БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

Курумканай аймагта (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Гармаев,** аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Тараскин)** дамжуулгын Улаан туг 5000 түхэриг шантайгаар барюулха. Энэ аймагай колхозууд байгша оной январь hараhаа хонидойнгоо тоо толгойе 31,3 процентээр олошоруулжа, жэлэй эхиндэ бии байhан 100 эхэ хонин, эмэ түлгэнүүдhээ республика соогоо эгээн олон хурьга абаhан байна.

Бичурын аймагай «Победа» колхоздо (колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Лобанов,** парторганизациин секретарь нүхэр **Некипелов,** зоотехник нүхэр **Чекин**) дамжуулгын Улаан туг 2000 түхэриг нэгэдэхи зэргын шантайгаар барюулха. Энэ колхоз байгша оной январь hараhаа хонидойнгоо тоо толгойе 42,6 процентээр олошоруулжа, жэлэй эхиндэ бии байhан 100 эхэ хонин, эмэ түлгэнүүдhээ 98 хурьга абажа түлжүүлээ. Эдэ дүнгүүдээрээ тус колхоздо илагдаhан Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозhоо Улаан тугыень абаха.

Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо (колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Дармаев,** парторганизациин секретарь нүхэр **Батомункуев,** зоотехник нүхэр **Дамбаев**) дамжуулгын Улаан туг 1500 түхэриг хоёрдохи зэргын шантайгаар барюулха. Энэ колхоз байгша оной январь hараhаа хонидойнгоо тоо толгойе 37 процентээр олошоруулhан байна.

Иволгын аймагай «Заветы Ильича» колхоздо (колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Бурков,** парторганизациин секретарь нүхэр **Котов,** зоотехник нүхэр **Симухина**) дамжуулгын Улаан туг 1000 түхэриг гурбадахи зэргын шантайгаар барюулха. Энэ колхоз байгша оной январьhаа хонидойнгоо тоо толгойе 35,2 процентээр олошоруулаа.

Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоздо (совхозой директор нүхэр **Попков,** парторганизациин секретарь нүхэр **Гармаев**) дамжуулгын Улаан туг 2000 түхэриг шантайгаар барюулха. Энэ совхоз байгша оной январьhаа хонидойнгоо тоо толгойе 48,8 процентээр олошоруулhан, жэлэй эхиндэ бии байhан 100 эхэ хонин, эмэ түлгэнүүдhээ 106 хурьга абажа түлжүүлhэн байна. Эдэ дүнгүүдээрээ тус совхоздо илагдаhан Бичурын совхозhоо Улаан туг абтаба.

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ҺУРАЛСАЛЫЕ ЗУБӨӨР ТОДОРХОЙЛХО

Хорин аймагай партийна организацинуудта политкружогуудай, бэеэ даагаад марксизм-ленинизмые шудалагшадай һуралсалай жэлэй дүн гаргагдаба.

Һуралсалай жэлэй эхиндэ аймаг соохи партийна эхин организацинуудай дэргэдэ марксизм-ленинизмын эрдэм ухаа шудалха 44 элдэб кружогууд байгуулагдаһан юм. Эдэ кружогуудта 660 гаран коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэд һураха, мүн 140 гаран коммунист бэеэ даагаад политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ, 14 коммунистнууд дунда болон дээдэ һургуулинуудта заочноор һураха, тиихэдэ 11 коммунист хүдөөгэй залуушуулай үдэшын һургуулида һураха гэжэ шиидээ һэн. Иигэжэ марксизм-ленинизмын эрдэм ухаае шудалхын тула 1957—1958 оной партийна һуралсалда хамта 829 коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэд хабаадаа.

Нёдондонойхидо орходоо һурагшадай тоо олошорһон байха юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, урда жэлдэ партийна һуралсалда бии байһан алдуунууд заһагдажа, КПСС-эй түүхэ шудалха 9 кружок нэмэн эмхидхэгдээ һэн. Мүн хүдөө ажахын, промышленностиин экономикые, худалдаа наймаанай ёһо гурим шудалха кружогуудта хабаадагшад 266 хүн байһанаа 328 болоо.

Жэл бүри марксизм-ленинизмын эрдэмые шудалха дуратанай олошоржо байһаниинь һайшаалтай. Колхозой, совхозой фермын, промышленна предприятинуудай болон гүрэнэй эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхэдээ мүнөө үедэ парти, правительствын табижа байһан зорилготой нягта холбоотойгоор үдэр бүхэнэйнгөө ажал ябуулдаг байна.

Партийна һуралсалай энэ жэлдэ олонхи кружогууд урдынхидаа орходоо һайн бэлэдхэлтэйгээр, эмхитэйгээр эхилжэ, муу бэшээр хүдэлмэрилөө. Кружогуудай пропагандистнуудаар олон жэлдэ хүдэлһэн дүршэлтэй, дээдэ, дунда һургуулитай 44 хүнийе партиин эхин организацинууд баталаа.

Һуралсалай жэлэй нэгэдэхи хахадта бүхы кружогуудай һурагшад, бэеэ даагаад һураһан коммунистнууд Агуу Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулһан КПСС-эй ЦК-гэй пропаганда ба агитациин таһагай болон КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын Институдай тезисүүд, СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин материал, Москвада болоһон коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай зүблөөнэй Деклараци, Эб найрамдалай Манифест гэхэ мэтэ тон ехэ удхашанартай материалнуудые шудалан үзэһэн байна. Һуралсалай жэлэй хоёрдохи хахадһаа кружогууд һуралсалай түсэбөөр хараалагдаһан темээ үзэһэн байна. Тиихэдэ колхозуудай, совхозой, промышленна предприятинуудай үмэнэ табигдаад, ойрын жэлдэ бэелүүлэгдэхээр хараалагдаһан зорилготой холбоотойгоор энэ темээ үзэһэн юм.

Пропагандистнуудта, һурагшадта мүн бэеэ даагаад марксизм-ленинизмын теори шудалагшадта туһаламжа болгон, партиин айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет КПСС-эй түүхээр, политэкономёор, мүнөө үеын байдалай болон ондоо асуудалаар лекци уншагдадаг байгаа. Партийна һуралсалда шухала хэрэгтэй ном, журнал, К. Маркс, В. И. Ленинэй ажал-ябуулгые харуулһан номуудай выставкэ, аймагай колхозуудай, совхозой, леспромхозой экономикын ургалта харуулһан стенд, диаграмма, плакадууд эмхидхэгдэһэн байна.

Пропагандистнуудай эрдэм бэлэдхэлые үргэдхэхэ зорилготойгоор партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһаг һуралсалай жэл соо 4 семинар үнгэргөө. Эдэ семинарнуудта партиин айкомой секретарьнар, бюрогой гэшүүд, хүдөө ажахын ба промышленностиин мэргэжэлтэд лекци, элидхэл уншаа.

Һуралсалай жэлэй дүнгүүдые гаргаад байхадаа, бүхы кружогуудай һурагшад үзэһэн темэнүүдээ яһала ойлгожо, мэдэжэ абаа. Жэшээлхэдэ, партиин XX съездын нэрэмжэтэ, «Коммунизм», «Путь к коммунизму» колхозуудай, совхозой управлениин 2-дохи фермын партийна эхин организацинуудта — хүдөө ажахын экономико, «Улаан Одон» колхозой партийна организацида КПСС-эй түүхэ шудалха, Хандагатайн, Хориин леспромхозуудай партийна эхин организацинуудта — промышленностиин экономико, мүнөө үеын байдалай асуудалнуудые үзэхэ эдэ бүхы кружогууд һайнаар хүдэлөө.

Олонхи кружогуудай, пропагандистнуудай һайн хүдэлмэрийе тэмдэглэхэтэеэ хамта, зарим кружогуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутуунууд тухай хэлэхэ шухала. Жэшээлхэдэ, аймгүйсэдкомой, «Заготскодой» конторын, Краснопартизанай долоон жэлэй, Хориин дунда һургуулинуудай дэргэдэхи кружогууд һуралсалай жэл соо ойролоол 6—9 хэшээл үнгэргэһэн байха юм. Тиихэдэ Карл Марксын, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Красный партизан» колхозуудай, совхозой дүрбэдэхи фермын дэргэдэхи кружогуудта хэшээлынь оло таһалдажа, зарим һурагшадынь ямаршье хүндэтэ шалтагаангүйгөөр хэдэн хэшээлһээ таһарһан байха юм. Иимэ юумэнэй боложо байхада дээрэ дурсагдаһан эмхи зургаануудай, колхозуудай, совхозой партийна организацинуудай секретарьнууд нүхэд В. П. Михайлов, В. Г. Монкетов, Г. Р. Рабданов, Ц. Ж. Доржиев, А. Е. Белоусов, Д. Д. Дамбаев, Б. Н. Цыбиков гэгшэд ямаршье хэмжээ абаагүй.

КПСС-эй айкомой пропаганда ба агитациин таһаг, политическэ гэгээрэлэй кабинет партийна һуралсалда ушарһан дутагдалые бүримүһэн усадхаха хэмжээ абажа шадаагүй. Политическэ гэгээрэлэй кабинет һайнаар хүдэлмэрилжэ байһан кружогуудай, пропагандистнуудай дүй дүршэлые согсолжо, дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри эмхидхээгүй, бэеэ даагаад марксизм-ленинизмын эрдэм ухаае шудалагшадта туһаламжа тон багаар үзүүлһэн байна.

Партийна һуралсалай жэлэй дүүрэбэшье һаа, коммунистнууд болон, партийнабэшэ эдэбхитэд политическэ эрдэмээ дээшэлүүлгэеэ таһалдуулха ёһогүй. Тиимын тула партийна эхин организацинууд коммунист бүхэндэ тусхай даабари үгэжэ, тэрэнэй дүүргэлтые ходо шалгажа байха ёһотой. Мүн зунай үедэ партиин айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет коммунистнуудай һуралсалда бодото туһаламжа үзүүлжэ байха уялгатай. Илангаяа КПСС-эй түүхээр, уласхоорондын байдалаар, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй тогтоолнуудаар лекци, элидхэл эмхидхэхэ ёһотой.

Партийна эхин организацинуудай суглаан дээрэ партийна һуралсалай жэлэй дүн зүбшэн хэлсэгдээ, һуралсалда бии байһан дутагдалнууд элирүүлэгдээ, һуралсалай шэнэ жэлдэ һайнаар бэлэдхэхэ гэжэ шиидхэгдээ. Мүн ерэхэ жэлэй һуралсалые зүбөөр тодорхойлхо, пропагандистнуудаа олохо хэрэгтэй.

Партиин эхин организацинуудай хараалһанай ёһоор һуралсалай шэнэ жэлдэ аймаг соо КПСС-эй түүхэ, хүдөө ажахын ба промышленностиин экономико шудалха кружогууд болон семинарнууд олошорхо байна. Ушар иимэһээ партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһаг, политическэ гэгээрэлэй кабинет һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлые мүнөөнһөө эхилхыень партийна эхин организацинуудые уялгалһан байна.

Н. Цыбанов, КПСС-эй Хориин айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

БАЙГАЛАЙ ЛЕСПРОМХОЗДО

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Мүнөө эндэхи барилгашад хоёр-хоёр байратай 8 шэнэ гэр барижа байна. 1958 ондо байрын гэрнүүдые барилгада 600 мянган түхэриг һомологдоо.

Һаядаа 280 хүнэй һууритай шэнэ дунда һургуулиин томо байшан баригдажа дүүргэгдэхэнь.

Турка тосхондо больница, пекарни болон бусад шэнэ барилганууд бодожо эхилбэ. Һүүлэй хоёр жэл соо эндэ 4000 квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаа.

НЭГЭ ЖЭЛ СОО

Ой модоной промышленностиин предприятинууд элдэб янзын шэнэ хүсэтэ техникэ абана. Байгалай леспромхоз 1957 оной турша соо 4 миллион 338 мянган түхэригэй шэнэ машина, техникэ абажа, ехэ хүсэтэй предприяти болобо.

Жэшээнь, модо шэрэхэ «МАЗ-200», «МАЗ-501» маркын 10 автомашина, 31 трактор, 3 автокран, 1 экскаватор, 2 бульдозерно түхеэрэлгэ, «Дружба» гэжэ 5 мотортой хюрөөнүүд гэхэ мэтэ абтаа. Энэ оной 5 һара соо баһал олон янзын машинануудые абаад, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа байна.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Суута хюрөөшэн Владимир Николаевич Сорочук 4290 кубометр модо хюрөөдэжэ унагааха түсэбтэй аад, дүрбэ һара соо 8106 кубометр модо унагаажа, мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ. Энэ эрхим модошон һарадаа 1800—2500 түхэриг салин хүлһэ абана. Тэрээнһээ гадуур хоёр дахин мүнгэн шанда хүртэбэ. Өөрынгөө дүй дүршэлдэ гурбан хүнийе һургаа.

Модо шэрэдэг түрүү шофёр Иван Николаевич Гермышев «МАЗ-501» гэжэ маркын машинаар 1250 кубометрын орондо 2280 кубометр модо асаржа, доодо складта тушааба.

Ажалай түрүүшүүлэй тоо үдэр ерэхэ бүри олошорно. Леспромхоздо 320 модошод үдэрэйнгөө нормо үлүүлэн дүүргэнэ.

ОЛООРОО АМАРНА

1957 оной ажалай дүнгөөр энэ предприяти түсэбһөө гадуур 1665 мянган түхэригэй олзо гүрэндэ оруулаа. Иимэһээ РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын, модо бэлэдхэгшэдэй профсоюзай Центральна Комитедэй приказаар тус предприятида 783 мянган түхэриг мүнгэн үгтэһэн байна. Удаан саг соо леспромхоздо хүдэлһэн түрүү хүдэлмэришэд орон нютагай курортнуудта амарха юм. Гадна, табиі гаран хүн амаралтын байшангуудта ошохо байна.

Г. Ильин.

Зураг дээрэ: Баргажанай адагта бэлэдхэгдэһэн барилгын модые далайн һаланууд дээрэ ашаалжа байна. С. Морозовой фото.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Нютагай Соведүүдэй хүдэлмэрийе үргэнөөр харуулха

МТС-үүдэй хубилгагдахадань, энээнэй урда тээ машинно-тракторна станцинуудта даалгагдадаг байһан зорилгонуудые нютагай эмхи зургаанууд шиидхэдэг болобо. Промышленна предприятинуудые, хүдөөгэй соёл-гэгээрэлэй, эмнэлгын болон бусад эмхи зургаануудые шадамар бэрхээр хүтэлбэрилхэ, табигдаһан асуудалые хаһа саг соонь шиидхэхэ талаар аймагуудай, сомоной, сельскэ Соведүүдэй үүргэ, харюусалгань мүнөө бүри ехэ болоо.

Сомоной болон сельскэ Соведүүдэй, аймагай Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай, депутадуудай, саг үргэлжын комиссинуудай өөһэдынгөө хүдэлмэрийе мүнөөнэй шэнэ эрилтэнүүдтэй тааралдуулан хэр зэргэ һайжаруулжа, ямараар хүдэлжэ байһан тухай ходо бэшэхэ, түрүү Соведүүдэй, саг үргэлжын комиссинуудай дүй дүршэлые согсолон харуулха, тэдэнэй дутагдалые элирүүлэн шүүмжэлхэ гээшэ аймагай газетэнүүдэй шухала зорилго болоно.

Энэ асуудалаар Түнхэнэй аймагай «Красное знамя» газетэ яһала бэшэдэг байна.

Тус газетын мартын 30-най номерто толилогдоһон «Дары шиидхэгдэхэ ёһотой асуудал» гэжэ гаршагтай статья соо аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Домышев иигэжэ бэшэнэ:

«...Манай аймагай колхозууд 118 трактор, 80 комбайн болон ондоо зэбсэг, техникэ худалдажа абаад байна... Худалдажа абтаһан техникые зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын тулада механизаторнуудай ажал, тэрэнэй түлбэри зүбөөр эмхидхэхэ, колхоз, бригада, фермэнүүдтэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ шухала. Колхозуудта түсэб табиха, тоо бүридхэл хэхэ хэрэгые эрид һайжаруулха ёһотойбди. Тиихын тулада бэлэдхэл һайнтай хүнүүдые колхозуудай тоо бүридхэлдэ табихаар болоо... МТС-үүдые хубилгаһанай һүүлдэ колхозуудые хүтэлбэрилхэ талаар аймгүйсэдкомой, сомоной Соведүүдэй үүргэ дээшэлээ...»

Һунгагшадай захяа, дурадхалнуудые хэр зэргээр дүүргэжэ байһан тухайдаа сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэнэр, секретарьнууд статьянуудые бэшэнэ.

Ажалшадай эрилтэнүүдые хангаха тухай асуудалаар һунгагшадайнгаа захяае бэелүүлэн, «Знамя» колхоздо хоёр дабхар шэнэ клубай, бригадануудтань 2 баниин баригдажа байһан тухайда Толтын сомоной Соведэй секретарь Я. Ошоров бэшэнэ. Түнхэн тосхоной үйлсэ гудамжануудые сэбэр, гуримтай болгоһон, гэрнүүдээ номерлоһон, номой магазин нээһэн, больницаяа үргэдхэһэн, рентгентэй болоһон тухайдаа, тосхондоо олониитын хүсөөр сад сэсэрлиг тариһан тухайгаа Түнхэнэй сельсоведэй түрүүлэгшэ Ф. Карагай бэшэбэ.

«Советскэ байгуулалта» гэһэн гаршаг доро Соведэй хүдэлмэрилэгшэдэй ондоошье статьянууд ходо хэблэгдэжэ байдаг. Аймагай гэгээрэлэй таһагай инспектор Ш. Санжеев, соёлой таһагай хүдэлмэрилэгшэ В. Беломестных гэгшэд гэгээрэл болбосоролой, һургуулиин асуудалаар хэдэ дахин бэшэһэн байна. Депутадуудай һунгагшадайнгаа үмэнэ тоосоһон тухай мэдээсэл, аймагай болон сомоной Соведүүдэй сесси дээрэ ажахын, соёл- гэгээрэлэй ямар асуудалнуудай хэлсэгдэһэн тухай, тэдэнийе зүбшэн хэлсэлгэдэ хэд депутадуудай хабаадалсаһан тухай тоосоонууд үгтэжэ байдаг. Эдэ бүгэдые уншахадаа, депутадуудайнгаа ямар ажал хэжэ, тэдэнэй захяа, дурадхалые хэр дүүргэжэ байһан тухайдань һунгагшад мэдэжэ байха болоно.

«Хүсэтэй пилорама тодхоһоной, модо шэрэдэг машина абаһанай эсэстэ заһабарилга, барилгынгаа хүдэлмэри түргөөр ябуулхаһаа гадна,. өөһэдтөө гэр баригшадта хюрөөдэмэл модоор туһалха аргатай болообди. Барилгымнай бригадын хид өөһэд хоорондоо мүрысэнэ. Нүхэр Лазаревай хүтэлбэрилдэг дархашуулай бригада донецкэ шахтёр Николай Мамайн аргаар хүдэлжэ, үдэр бүриингөө нормо үлүүлэн дүүргэнэ» гэжэ коммунальна ажахын таһагые даагша С. Тугаринов «Түргөөр, һайнаар бариха» гэһэн статья соогоо апрелиин 20-ной номерто бэшээ.

«Красное знамя» газетэ нютагай Соведүүдэй хүдэлмэри тухай юрэнхы дээрээ яһала бэшэдэгшье һаа, Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай, депутадуудай хүдэлмэри тушаа бэшэнэгүй шахуу. Энэ асуудалда анхаралаа табиха ёһотой.

Гэхэтэй хамта, аймагуудай олонхи газетэнүүд нютагай Соведүүдэй депутадуудай хүдэлмэри тухай багаар бэшэнэ. «Курумканай колхозник» газетын мүнөө жэлэй таба һара соохи номернуудые ираад харахада, энэ асуудалаар бэшэһэн юумэн хомор. Сомоной Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй, секретарьнуудай семинар тухай Е. Греховагай заахан мэдээсэлһээ, аймгүйсэдкомой структурын ямар байха тухай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Д. Дамшлоной һанамжаһаа, аймагай Соведэй долоодохи сесси тухай тоосооһоо ондоо нэгэншье статья советскэ байгуулалтаар газетэдэнь тунхаглагдаагүй. Курумканай аймагта сомоной 6 Совет хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэй дундаһаа Барагханай, Харамодоной сомоной Соведүүдтэ эрхим һайнаар ажалладаг, депутадайнгаа уялга үнэн сэхээр дүүргэдэг хүнүүдшье олон. Тэрэ Соведүүдэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн саг үргэлжын хэдэн комисси олониитын дэмжэлгэдэ түшэглэн, хамтын малай ашаг шэмые, ороохо тарянай, үбһэ ногооной ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ олон мянган колхознигуудые элсүүлэн, партийна организацинуудай хүтэлбэреэр хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэй үдэр бүриин эмхидхэлэй хүмүүжүүлхы, хүдэлмэри тухай бэшэхээ Курумканай аймагай газетэ заримдаа мартана.,

Манай депутат

Елена Михайловна Баташева хори гаран жэл багшаар хүдэлнэ. Мүнөө Ториин дунда һургуулиин эхин классуудта заажа байхадаа Елена Михайловна һуралсалай һайн дүнгүүдые туйлана.

Ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаг, үхи хүүгэдые һайнаар һургадаг багша юм. Елена Михайловнада заалгаһан хүүгэд һайн журамтай, номдоошье бэрхэнүүд байдаг.

Олониитэдээ хүндэтэй, арад зонойнгоо хэрэгэй түлөө бүхы хүсэ шадалаараа оролдодог үнэн сэхэ багшаяа Доодо ториинхид аймагайнгаа ажалшадай депутадуудай Соведтэ гурбадахяа һунгаһан юм.

Мүнөө аймсоведэй депутат нүхэр Баташева һунгагшадайнгаа найдабари дүүргэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоно. Аймсоведэй нютагай промышленностиин болон соёл болбосоролой саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшээр гурбан жэл соо хүдэлхэ зуураа, комиссиингаа ажал хүдэлмэридэ ехэхэн анхарал табидаг байна. 1957 ондо аймагайнгаа тосхонуудта модо ехээр тарижа ургуулха тухай асуудал комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Баташева гүйсэдкомой заседанида табиһан юм. Энээнэй ашаар үнгэрэгшэ жэл аймагай центртэ зуу гаран колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй болон алба хаагшадай гэрэй газаа модод һуулгагдаа һэн.

Мүнөө жэл аймагайнгаа центртэ гоё һайхан сэсэрлиг бии болгохо гэжэ шиидээд, саг үргэлжын комисси ехэ оролдолго гаргаба. Эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, предприятиин хүдэлмэришэдэй хүсөөр май һара соо тосхоной дундахи заахан сад соо 600 гаран модон һуулгагдаба.

Нүхэр Баташева ниитын ажалда, депутадайнгаа уялгада һайнаар хандадаг. Өөрынгөө һунгагшадтай саг үргэлжэ уулзажа, тэдэнэй эрилтэ дүүргэжэ, туһалжа байдаг юм. Жэшээнь, һунгагша Петровагай гэр байрын асуудалаар депутадтаа хандахадань, тэрээндэ Елена Михайловна туһалаа.

Иигэжэ манай аймсоведэй депутат нүхэр Баташева жэшээ харуулжа хүдэлнэ.

С. Павлов, Ториин аймгүйсэдкомой секретарь.

АЖАЛШАДАЙ КУЛЬТУРНА ЭРИЛТЫЕ ХҮСЭДӨӨР ХАНГАХА

Кударын аймагай соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд Парти, Правительствынгаа тогтоолнуудые ажалшадта ойлгуулан тайлбарилха, наукын туйлалта болон түрүүшүүлэй дүршэлые тарааха ехэ арга боломжотой. Аймаг дотор 9 библиотекэ, 12 клуб хүдэлнэ. Библиотекэнүүдтэнь 60 гара мянган элдэб номууд тоологдоно. Аймагай центртэ, хүдөө тосхонуудта 13 киноустановко бии. Колхозуудта 8 культбаза баригданхай. Аймгүйсэдкомой культурын таһаг 55 хүнһөө бүридэнэ. Тиихэдэ аймаг соо хүдөө ажахын 250 шахуу мэргэжэлтэд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, багшанар хүдэлнэ.

Һүүлэй үедэ аймагай центр—Кудара-Сомоной библиотекэ (даагшань Л. Романович) ажалаа яһала һайжаруулаа. Тэндэ библиотекын эдэбхитэд бии болгогдоо. 1957 ондо 12 тематическа вечер, уншагшадай 3 конференци үнгэргэгдөө. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд Калининай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй, хониной фермэ дээрэ һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Энэ жэлдэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд ажалшадта 10 лекци уншаһан, 50 хэһэг плакат, лозунг бэшэһэн, 40 стенд түхеэрһэн байна.

Энэ библиотекын уншагшад жэлһээ жэлдэ олошорно. Нёдондонойхитой сасуулхада, уншагшадай тоо 200 хүнөөр нэмээ. Ямар аргаар уншагшадые олошоруулнаб гэхэдэ, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд эмхи зургаануудаар, предприятинуудаар ябажа, уншагшадта номой удха тайлбарилдаг, уншагшадай конференци үнгэргэдэг юм.

Шара-голой библиотекын (даагшань нүхэр Осинцева) хүдэлмэри тэмдэглэмээр. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд культбазада малшадай уулзалга эмхидхэдэг заншалтай. Уулзалга дээрэ малшад дүй дүршэлөө халан абалсана. Энэ жэлдэ Шаро-голой фермын һаалишад һүһаалгаяа 350 литрээр дээшэлүүлээ. Библиотекын хүдэлмэридэ тосхоной интеллигенци эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Хабарай тарилгын урда нүхэр Осинцева «МТС-үүдые шэнэдхэн хубилгаһанай һүүлдэ механизаторнуудай зорилго», «Газар дэлхэйе тойрон дабшадаг гурбадахи хэмэл одон» гэһэн хөөрэлдөө үнгэргөө.

Гэхэтэй хамта, аймаг дотор олонхи библиотекэнүүдэй ажалда горьтойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Бага-Кударын Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүдөөгэй библиотекэ (даагшань нүхэр Тайшихина) уншагшадайнгаа тоо олошоруулхын тула оролдоногүй. Эндэ ойролоол 18 уншагшад тоологдоно. Энэль 100 гаран айлтай тосхондо тон бага гээшэ.

Хүдөөгэй библиотекэнүүд ажалаа гол түлэб фермэ, полевой стан дээгүүр ябуулха ёһотой. Гэбэшье, Ехэ-Кударын библиотекэ (даагшань нүхэр Абросимова) малшадай дунда хүдэлмэри һулаар ябуулна.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой центр—Тамир тосхондо 210 үрхэтэ айл бии. Ажал хүдэлмэри хэхэ шадалтай хүнүүдэй тоо 1000-һаа дээшэ болодог юм. Гэбэшье, Тамирай хүдөөгэй библиотекэдэ (даагшань нүхэр Гаулитдинова) ойролоол 43 уншагшад тоологдоно. Библиотекын һургуули дүүргэһэн хүн аад, нүхэр Гаулитдинова уншагшадай конференци үнгэргэнэгүй, малшадай дунда үсөө үзэгдэнэ.

Кудара-Сомоной номой магазин муугаар хүдэлнэ. Энэ магазин ном худалдаха һарынгаа түсэб дүүргэдэггүй. Райпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай дунда ном тарааха хэмжээ абанагүй.

Клубуудай хүдэлмэри тухай хэлэхэдэ иимэ байна.

Бага-Кударын хүдөөгэй клуб һайнаар хүдэлнэ. Асуудал, харюугай вечер, граждан дайнда хабаадагшадтай уулзалга эмхидхэгдэнэ. Клубые даагша нүхэр Багидаева һаалишадай, хонишодой урда элдэб темэнүүдээр лекци уншана. Жэшээлхэдэ, һаалишадта «Үнеэдые бүлеэн уһаар уһалхада ямар ашатуһатайб», хонишодто «Эхэ хонидые хоёр дахин хурьгалуулхада юугээрээ үлүүб» гэһэн лекцинүүд уншагдаһан байна. Фермэ дээрэ һаалишадай 10 үдэрэй, һарын дүнгүүдые согсолдог.

Тамир, Бага-Кудара, Кудара-Сомон тосхонуудай клубууд ажалаа зарим тэды һайжаруулаа. Тэдэ клубуудай уранһайханай бүлгэмүүдэй коллективууд һонирхолтой концертнүүдые табидаг болоо. Гэхэ зуура, Ленинэй, Калининай нэрэмжэтэ, «Путь Октября» колхозуудай хүдөөгэй клубууд өөһэдынгөө урда табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлжэ шаданагүй. Эдэ клубууд уранһайханай бүлгэмүүдэй аймагай харалгада хабаадалсаагүй. Цагаан-Шулуутай, Анагустай, Полканово гэдэг холын тосхонуудай ажалшад бүхэли жэлдээ концерт хараагүй байха юм. Олонхи клубууд кино харуулгаар ажалаа хизаарлана.

Кино харуулга тухай онсо тэмдэглэхэ шухала. Аймаг дотор 30 тосхон бии. Тэдэнэй 17 тосхондо кино харуулагданагүй. Культурын таһагай нүүдэл кино малшадай фермэ дээгүүр кино табижа үрдинэгүй.

Культурын таһаг кадрнууд тушаа анхарал хүсэд хандуулнагүй. Һүүлэй үедэ 8 киномеханик һэлгэгдээ. Культурын таһагые киногой талаар даагшын орлогшо нүхэр Бадмаев харюусалгагүйгөөр хүдэлнэ.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд клуб заһабарилха хэрэгтэ анхаралаа табинагүй. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Улаадай тосхондо тулюурхан клуб бии. Удаан сагта заһабарилагдаагүй дээрэһээ тэрэнэй потолок унахаяа байна.

—Клубаа хэзээ заһабарилхабта, — гэжэ асуухада:—Манай залуушуул клубшьегүйгөөр байха даа,— гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бурдуковский убайгүйгөөр харюусаба.

Сомоной, сельскэ Соведүүд клубуудай ажалда хиналта багаар табина. Кударын, Бага-Кударын, Тамирай клубуудһаа бэшэниинь зоной урда тоосоогүй. Энэ талаар сомоной, сельскэ Соведүүд колхозой правлениинүүдтэй, аймгүйсэдкомой культурын таһагтай холбоо барисаа багатайгаар хүдэлнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ аймагай колхозуудта 8 культбаза баригдаа.

Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо һаалишадай байха хоёр культбаза түхеэрэгдээ. Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо малшадай, механизаторнуудай культбазанууд баригданхай. Гэбэшье, культбазануудай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэгдэнэгүй. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Подзвонкойн фермын культбаза ямаршье түсэбгүй, тэндэ культурно-гэгээрэлэй хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэдэггүй.

Мүн Ждановай нэрэмжэтэ колхозой культбазанууд хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Хоёрдохи комплексно бригадын культбаза һайнаар түхеэрэгдээшье һаа, тэндэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй. Колхозой партийна организаци (секретаринь нүхэр Доржиев) культбазануудайнгаа хүдэлмэрийе һайжаруулха хэмжээ абаха ёһотой.

Аймгүйсэдкомой культурын таһагай ажалда горьтойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Тэрэ таһагые даагша Валентина Дегтярева «Эндэ хүдэлхэ дурамнигүй, гэртээ бусахамни» гэһэн бодолтойгоор хүдэлнэ. Нүхэр Дегтярева, тэрэнэй орлогшо нүхэр Бадмаев хоёр хоорондоо эбгүйгөөр хүдэлнэ. Иигэжэ хүдэлхэдэ ажалынь яажа урагшаа ябаха гээшэб? Аймагай культурын байшан колхозуудай клубуудта туһалнагүй.

КПСС-эй Кударын айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг ажалшадай культурна эрилтые хангахын тула таарамжатай хэмжээ абаха зэргэтэй.

Д. Болхоев, манай корр.

Гунгаа ЧИМИТОВ

Сэлгеэ сагаан Түгэнэмни

...гээн гэгээн
 һабагша дэлгээн,
...мэг наран мандаба.
...лгеэ сагаан Түгэнэ,
 шамдаа
...дьхэлэй үгөөр ханданаб.
...һайн даа, нютагни,
 тала дайдамни,
...наан зүрхым тэгшэдхээт.
...тойб, согтойб,—
 намаяа юрөөжэ,
...риг шуналым эршэдхээт.
...йн даа, нютагни,
 гол горходни,
...һаһан газартам хүргөөт.
...йхан аршаан
 намдаа сүршөөт,
...йнаар намаяа үргөөт.
...гээн гэгээн
 элшэтэ наратай
...мэг үдэртэл һанагдаад,
...лгеэ сагаан
 Түгэнэ нютагни,
...дьхэл зүрхэндэм дүтэш даа.

Д. УЛЗЫТУЕВ

**

Арюухан мэдэрэлэй
Аялгада һогтошооб.
Алтанхан үлгы соонь
Аярхан унташооб.
Аялдар зулгыхан
Амараг дүүхэймни
Айдархан наһыем
Аалихан бүүбэйлиэ.

**

Дуулим таламни!
Дуугаараа намай угталайш.
Дулаахан уралаараа
Духыем үндэн бүүбэйлээш.
Энгэр дээрэшни
Эрэ боложо тэнжээд,
Эршэтэ хүгжэмэй
Эхин дээрэ бэежээб.
Дуранай, баярай
Духаряа — дээжы хүртөөб.
Дуу дуулаха—
Имэл нэгэ үритэйб.

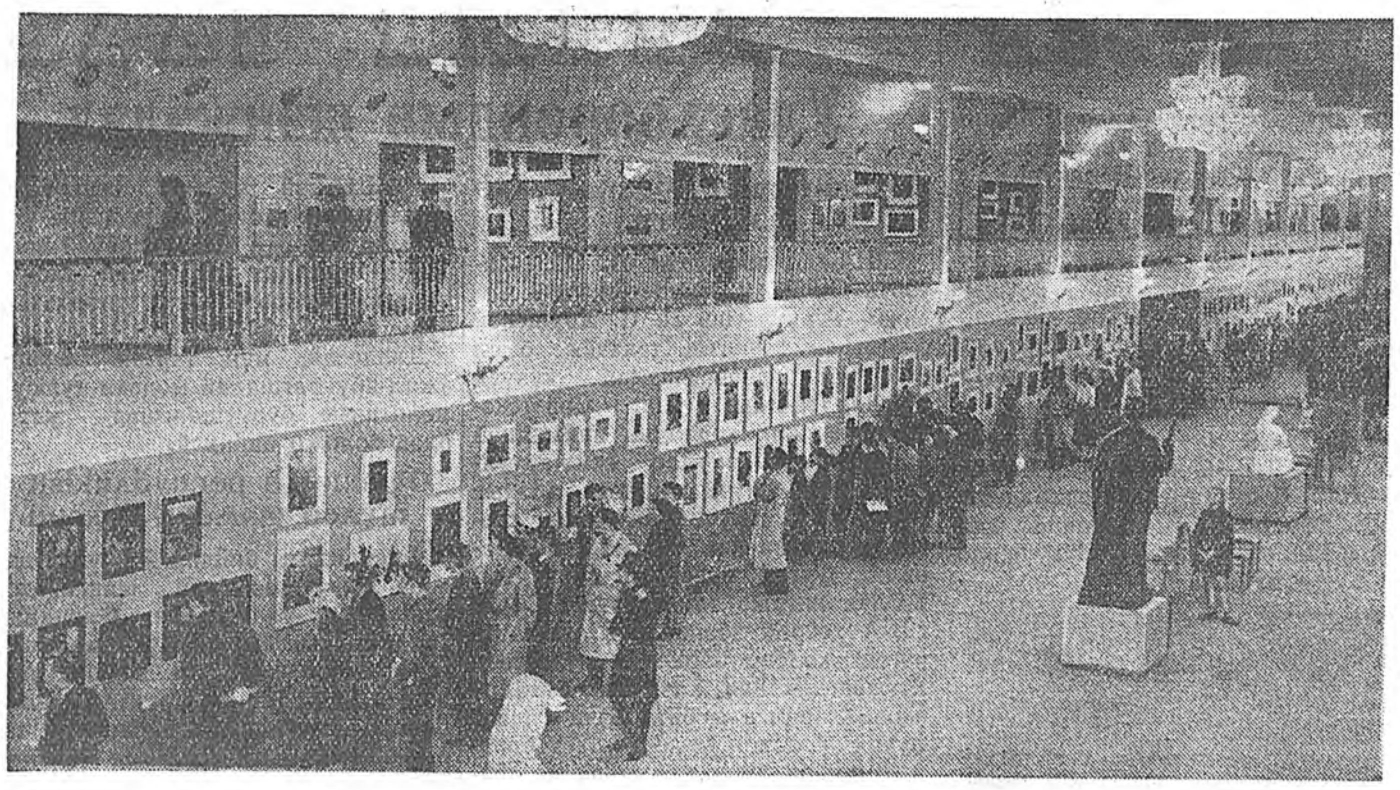
Аман зохёол—арадай баялиг

Манай бурят арадай аман зо...л барагдашагүй баян, ханаша... һайхан, эрдэни шухала зөөри ... Иимэ ехэ баялигаа бидэнэр ...эглэжэ шаданагүйбди. Үльгэр, ...хэ, домог, таабари, оньһон үгэ, ...нууд хүсэд һайнаар суглуулаг...агүй, суглуулагдаһаниинь хэб...дэнэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. ... хэрэгтэ уран зохёолшод, ком...иторнууд, интеллигенци, һураг... үргэнөөр хабаадуулагдаха зэр...эй байгаа.

...радай дуунууд... Эдэ дуунууд ...эмниг мориной табгайн таба...н, түргэн горхоной шэнхинүүр ...схал, сэсэгүүдэй үнэрөөр анхил...талын һэбшээн соностонол. ...хэ жэлдэ Москвада болохоо ...гаа бурят-монголой искусствын, ...н зохёолой декадын урда ара... дуунуудые суглуулха гээшэ ...позиторнуудай нангин уялга бо...о. Гоё һайхан бурят аялгануу... суглуулбал, хэды оперо, бале...дэй хүгжэмэй үндэһэн боложо ...хэ гээшэб!

...ухэд, арадай аман зохёол суг...лгада эдэбхитэйгээр хабаадал...а, түрэл соёлоо хүгжөөхэ хэрэг...убитаяа оруулалсая!

А. Тудунов.

Москвада Горькиин нэрэмжэтэ Культурын центральна паркын Выставкын павильон соо «СССР-эй фотоискусство» (1958 он) гэжэ выставкэ нээгдэө. Москвагай, Ленинградай, союзна республиканууд болон областьнуудай 238 авторай эльгээһэн 900 гаран уран гоё фотозурагууд выставкэ дээрэ табигдаа. **Зураг дээрэ:** выставкын зал соо.

ТАСС-эй фотохронико.

Партиин зааһан замаар урагшаа дабшаха

☆ ☆

Хүгжэлтын шэнэ замаар

КПСС-эй ЦК-гэй энэ оной майн 28-най тогтоол түүхэтэ ехэ удхашанартай документ мүн. Советскэ хүгжэмые улам саашадань хүгжөөхын түлөө Парти, Правительствын оролдожо байһые энэ гэршэлнэ.

Мүнөө үеын композиторнуудай зарим нэгэн зохёолнуудай буруугаар сэгнэгдэһэниие тогтоол элирүүлжэ, саашадаа социалистическэ реализмын үндэһэ һуури баримталан, хүгжэмэй шэнэ зохёолнуудта зүбөөр, болгоомжотойгоор хандахые уряална.

Искусствын талаар партиин политикын тон зүб байһые һүүлэй арбан жэлдэ советскэ хүгжэмэй хүгжэлтын зам харуулна. Энэ хугасаада һайн һайн зохёолнууд бэшэгдэжэ, шэнэ оюун бэлигтэн тодороо. Бурят-Монголой хүгжэмэй хүгжэлтэ жэшээ боложо үгэнэ. Бурят-монгол советскэ хүгжэм хуушанай уг заншалгүй байһан тула, хүгжэлтэдэнь элдэб бэрхэшээлнүүд ушараа бэлэй.

Бурят-Монголой композиторнуудай эгээл һайн зохёолнуудынь һүүлэй арбан жэлдэ бэшэгдээ. Мүн энэ үе соо симфоническа хүгжэм яһала хүгжөө. Эдэнэй тоодо Б. Ямпиловай «Эпическэ поэмэ», Д. Аюшеевэй «Колхоздохи хабар» гэжэ сюитэ ороно. Эдэ зохёолнууд соо бурят арадай мүнөө үеын, үнгэрһэн сагай байдал тодо хурсаар харуулагдана.

Тодо, бэшэнһээ илгаатай, хүгжэмэй образуудые гаргалгада, тэрээниие саашадань улам һайжаруулгада анхарал ехээр хандуулагдадаг болоо. Творческо ажалдаа композиторнуудай шэнэ юумэ бэдэржэ, мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг ушар бурят-монгол советскэ хүгжэмэй хүгжэлтын мүнөөнэй онсо тэмдэг болоно.

Хүгжэмэй-драматическа жанрнуудай эгээ орёо бэрхэнь болохо оперо, баледүүдые манай композиторнууд бэшэнэ. Ж. Батуев Б. Майзель хоёрой «Инаг дуранай түлөө» гэжэ балет, Б. Ямпиловай «Моргоон абгын ааша», Д. Аюшеевэй «Анда нүхэд» гэжэ оперонууд зохёогдоо.

Бурят-Монголой хүгжэмэй хүгжэлтэдэ зарим дутагдал, гээгдэлнүүдэй байбашье һаань, бурят шэнэ хүгжэм үргэн харгы замдаа гараад, амжалтатайгаар алхалжа ябана гэхэдэ алдуу болохогүй.

КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолоор республикын композиторнууд зоригжон, үшөө һайн, идейнэ үндэр хэмжээнэй зохёолнуудые бэшэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Н. Угрюмов, хүгжэмые шэнжэлэгшэ.

Хүгжэм тушаа партиин анхарал

«Искусство гээшэ арад зоной юм. Искусство өөрынгөө гүн үндэһөөр эгээн үргэн ниитэ ажалша зоной дунда дэлгэрхэ ёһотой. Искусство эдэ зонуудта ойлгосотой, тэдэндэ дурлагдадаг байха ёһотой»—гэжэ В. И. Ленин хэлээ һэн.

Искусство болон уран зохёол партийна, арад зоной байха гэһэн ленинскэ гол ёһо гурим энэ болоно.

«Агуу ехэ хани барисаан», «Богдан Хмельницкий», «Үнэн зүрхэнһөө» гэһэн оперонуудые сэгнэлгэдэ гаргагдаһан алдуунуудые заһаха тухай» КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол искусство, уран зохёолые хүгжөөхэ хэрэгтэ Парти, Правительствын үдэр бүриин анхарал хандуулжа байһые гэршэлнэ.

Энэ шухала документ бидэнэрые, советскэ хүгжэмшэдые бүри ехэ амжалтада зоригжуулна.

Мүнөө үеын байдалые зүбөөр, тодо хурсаар харуулхын тула бидэнэр партиин зааһан замаар урагшаа эрид дабшаха ёһотойбди.

Ж. Батуев, БМАССР-эй арадай артист.

☆

ХАЛУУНААР ХҮЛЕЭЖЭ АБАБАБДИ

Коммунистическэ партиин эсэшэ сусашагүй анхаралаар манай искусство болон культура айхабтар түргэн һалбаран бадаржа, шэнэ шэнэ амжалта туйлана. Байгша оной майн 28-да партиин Центральна Комитет шэнэ тогтоол гаргажа, «Агуу ехэ хани барисаан», «Богдан Хмельницкий», «Үнэн зүрхэнһөө» гэжэ оперонуудай 1948 онһоо хойшо буруугаар сэгнэгдэжэ байһыень болюулба. Энэ тогтоол соо советскэ хүгжэмэй хүгжэлтые харуулха зуураа, партийна шүүмжэлэл ямар байха ёһотойб, искусствын талаар шэнэ амжалта хайшан гээд туйлагдахаб гэжэ партиимнай Центральна Комитет тон зүб харгы зам зааба.

Манай театрын артистнар болон бурят-монголой искусствын бүхы хүдэлмэрилэгшэд түрэл партиингаа ЦК-гэй шэнэ тогтоолые урма зоригтойгоор, баяр баясхалантайгаар угтажа, өөһэдынгөө ажалда ехэ амжалта туйлахаар бэлэн байһанаа мэдүүлнэ.

Манай оперо, баледэй театр удхынгаа, уранһайханайнгаа талаар һайн һайн хэдэн оперонуудые бурят-монгол искусствын, уран зохёолой декадые угтуулан бэлэдхэжэ байнхай. Композиторнууд Ямпилов «Булагай эхиндэ», Аюшеев «Анда нүхэд», Книппер «Байгал дээрэ», Степанов «Галсан» гэжэ оперонуудые бэлдэнхэй. Мүн бэлигтэй залуу поэдүүд Бадмаев, Жалсараев, Жимбиев, Дамдинов, Ангабаев, Намжилов болон бусадай дуунууд сценэ дээрэһээ аянгатан, хүнэй дура сэдьхэл хүдэлгэнэ.

Партиингаа түүхэтэ тогтоолтой танилсаад байхадаа, үшөө һайн оперо болон дуунуудые олоор бэшэгты, зохёогты гэжэ поэдүүд, композиторнуудтаа хандаад, бидэ артистнар, мүнөө баясан байһанаа ажалаараа харуулхабди гэжэ найдуулнабди.

Л. Линховоин, РСФСР-эй габьяата артист.

Һургуулиинхидай һонирхолтой выставкэ

Хэжэнгын аймагай һургуулиинхидай гар урлалгын выставкэ һаяхан үнгэрэгдэбэ. Энэ выставкэдэ 5 эхин, 4 долоон жэлэй, 1 арбан жэлэй һургуулинууд хабаадаба.

Выставкэдэ элдэб янзын материалнуудаар: саарһан, картон, шабар, пластилин, бүд, модон, зөөлэн сан түмэр болон хатуу түмэрөөр хэгдэһэн юумэнүүд байгаа. Жэшээлхэдэ, элдэб гоё һайхан сэсэг набша, саарһан хайрсагууд, ковёрнууд, элдэб түрэлэй шубууд, ан гүрөөл болон адууһа малай дүрсэнүүд, набша намаата, шэлбэһэтэ модонуудые зураглан харуулһан ой тайга нэмжынэ. Модоор хэһэн элдэб хэмжүүрэй столнууд, шкафууд, хайрсагууд, табуреткэнүүд, раманууд, гэрнүүд, эбэртэ малай механизированнэ фермэ, мүн элдэб маягай һиилүүр гаргаһан бишыхан хайрсагууд бии. Түмэр балта, гохошэбхэнүүд, экскаватор, уһанай мөөрэ, газар тэһэлдэг машинануудай модельнүүд, гоё һайхан элдэб үнгын торго ниидхээр шэмэглэн оёһон полотенце, пулаад, подушкын гадар, хүшэгэнүүд бэлдэгдэһэн байгаа.

Илангаяа Хэжэнгын дунда һургуулиин һурагшадай хэһэн 500 гаран юумэ ехэ баяншье, һонирхолтойшье байба. Дархалга заадаг багша нүхэр С. Х. Цыбиков, эхин классуудай багшанар Е. П. Зангеева, Л. Г. Данилова, А. Д. Жамбалова, Н. Д. Нанзатова гэгшэд һурагшадые дархалуулжа, уралуулжа һургахын тула горьтойхон хүдэлмэри хэһэн байна. Энэ һургуулиин һурагшад «Коммунизм» колхоздо үбһэнэй 100 гаран тармуур бэлэглэхээр хээ. Мүн хүүгэдэй сэсэрлигтэ 100-гаад нааданхай бэлэг бэлдээ.

Түмэр балта, шэбхэ-гохо, һиилүүртэй хайрсаг, үлгэсэ, шкаф, стол, стул, элдэб машинын модонууд һонирхолтой байгаа. Илангаяа 8-дахи «В» классай һурагшад Жерлов, Кимов, Ильин, Чепонес гэгшэдэй хэһэн «В. И. Ленин Разливта» гэһэн макет олон зониие ехээр һонирхуулаа.

Үлзытын эхин һургуулиин һурагшадай хүдэлмэри олоной анхарал хандуулаа. Гансахан 2-дохи классай һурагшадай хэһэн 200 экспонат хэды һонин байгааб. Эндэ саарһаар, бүдөөр, пластилинаар гоё һайхан сэсэг набша, амитануудай дүрсэ, элдэб хубсаһа, полотенце, пулаад, ковёр гүрэлгэ, үнгын саарһаар угалза, аппликаци зохёолго, пластилинаар элдэб амһарта гоё һайханаар хэһэн байна. Энэ һургуулиин багша Алексей Терентьевич Агапитовай тон һайнаар хүдэлмэрилһэнэй аша үрэнь эндэ харагдана.

Гэхэтэй хамта, Леоновкын долоон жэлэй, Хүльхэсөөнэй, Булагай, Гүбэйн, Иннокентьевкын, Красноярай, Сулхарын, Мухар-Талын, Тэндидэй, Хөөрхын эхин һургуулинуудай выставкэдэ хабаадалсаагүйнь ехэл гэмшэлтэй. Эдэ һургуулинуудай һурагшад дархалжа, урлажа шадахагүй гэжэ хэншье һэжэглэнэгүй.

Энэ выставкэдэ зуралгын үгы байһаниинь гайхалтай. Зуралга хадаа һурагшадай эстетическэ хүмүүжэлгые саашадань хүгжөөн болбосоруулха ябадалда туһалха байһаниинь мэдээжэ бшуу. Теэд зуралга тухай һанал бодолоо табидаггүй гү, али оройдоошье хэрэгсээхэгүй ябадал мүнөө хүрэтэр биил байна.

Үхибүүдэй зохёон байгуулха абьяасые улам бүри хүгжөөхэ, тэдэндэ зурагай амта абхуулха, һонирхолго, дурлалгын абьяас бии болгохын түлөө багшанар халуун анхаралаа хандуулха ёһотой.

Хэжэнгын һургуулиинхидай выставкэ хараад байхада, иимэ бодол түрэнэ.

Манай арад зоной дунда уран дархалалгын, гоёон шэмэглэлгын искусство үни сагһаа хойшо дэлгэрһэн юм. Тиимэһээ гар урлалгын искусство саашадань хүгжөөхэ ябадалда залуушуулые олоор хабаадуулха хэрэгтэй. Залуушуулай дунда мүнгэшэ, һылүүршэ дархашуул ехэл хомор байна. Уран гартай, бэрхэ бэлигтэй залуушуул үгы гэжэ огто болохогүй, харин уран, хурса бэлигтэй залуу дархашуулые элишэлээд, тэдэниие һургахын хойноһоо хэншье һаналаа табинагүй. Алта, мүнгэ, зэдээр элдэб гоё һайхан шэмэглэл—зүүдхэл ахалагша классай һурагшадаар кружогто хүүлдэг болоо һаа, ямар һайн бэлэй. Кружогой хүдэлмэридэ нютагай уран дархашуулые хабаадуулха шухала байна. Угалза, татааһа татаха, һабхаг гүрэхэ гэхэ мэтэ олон янзын урлалга оройдоошье мартагдашоо.

Уран дархалалгын, гоёон шэмэглэлгын искусство тухай БМАССР-эй Гэгээрэлэй, Культурын министерствонүүд һаналаа табихаар болоо.

А. Аюржанаев.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

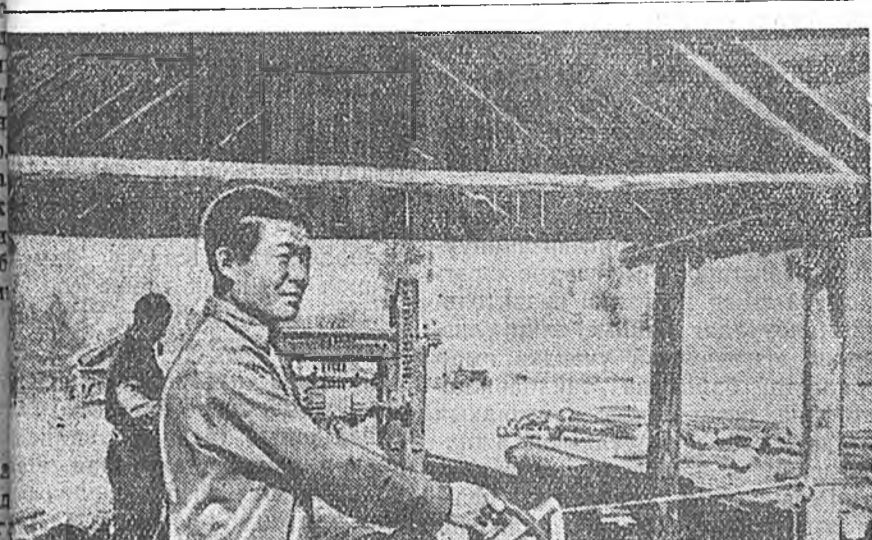
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Заиграйн аймагай Нарин Шэбэр гэжэ нютагай гэрэй эзэн эхэнэр М. В. Прокопьева, Улан-Удэ городой Октябрьска районой гэрэй эзэн эхэнэр А. У. Брянская, Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Н. А. Чемчугова гэгшэд 9 үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэн 4 эхэ «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Заиграйн аймагай «Улаан-Эрхириг» колхозой гэшүүн Хандасу Нуриева бии.

Долоон үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 16 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Прибайкальска аймагай Югова тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Е. С. Трудова, Заиграйн аймагай Онохой гэжэ хүдэлмэришэдэй тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. Е. Баранова, мүн энэ аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Д. Д. Мункуева, Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн П. С. Янькова, Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой гэшүүн З. Ф. Фролова болон бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ нэгэдэхи шатын медаляар 27 эхэ, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 48 хүн шагнагдаһан байна.

...хын аймагай «Улаан малшан» колхоз нёдондо пилорама худалдажа абаһан юм. ...досотой колхозник Владимир Балданов пилорамада хүдэлхөөр томилогдоо... **Зураг дээрэ:** пилорамшан В. Балданов ажаллажа байна.

А. Жужаевай фото.

Байра олоор баригдана

...оёхоной XX партсъездын нэрэм...э колхоз гол түлэб мал ажал ...лдэг юм. Мүнөө колхоз хамта ...ээ 20-ёод мянган хонитой, 2 ...га гаран эбэртэ бодо малтай.

...имэһээ жэл ерэхэ бүри малай ...ра олоор бариха хэрэгтэй боло... Эндэ үнгэрэгшэ жэлһээ эхилжэ, ...барилга хэгдэнэ. 3 мянгаад ку...етр барилгын модон бэлэдхэг..., хэрэгтэй газартань абаашаг...

...үнөө тус бүридөө 1400 хониной ...ха хоёр байра баригдажа дүүргэгдэхэ болоо. Гүүртэ, отарануудта хашаа хорёо, һүүдэр һарабша шэнээр баригдаа. Гадна, хониной үшөө хоёр байра баригдахаар бэлдэгдэнэ.

Малшадайнгаа байра байдал һайжаруулха тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд ехэ анхарал табина. Октябрь һара хүрэтэр малшадта долоон гэр баригдахань. Мүн гүүртэ отарануудтахи хуушан гэр байранууд шэнэдхэн заһагдаха юм. Холын малшадай байра шадар хоёр бани баригдахаар хараалагдана.

Сэлэнгэ. **П. Халтанов.**

Июниин 17-ной үглөөнэй 6 часта гурбадахи хэмэл одон дэлхэйн бүмбэрсэгые 444 дахин тойробо. Ракетэ-һомониинь хэмэл одоёо хоёр хахад эрьесээр түрүүлжэ ябана. Хойто широтагай 35 градусһаа 44 градус хүрэтэр, үглөөгүүр наранай гарахын урда тээ, урда широтагай 54 градусһаа 65 градус хүрэтэр үдэшэ наранай ороһон хойно хэмэл одые хаража болохо байна. (ТАСС).

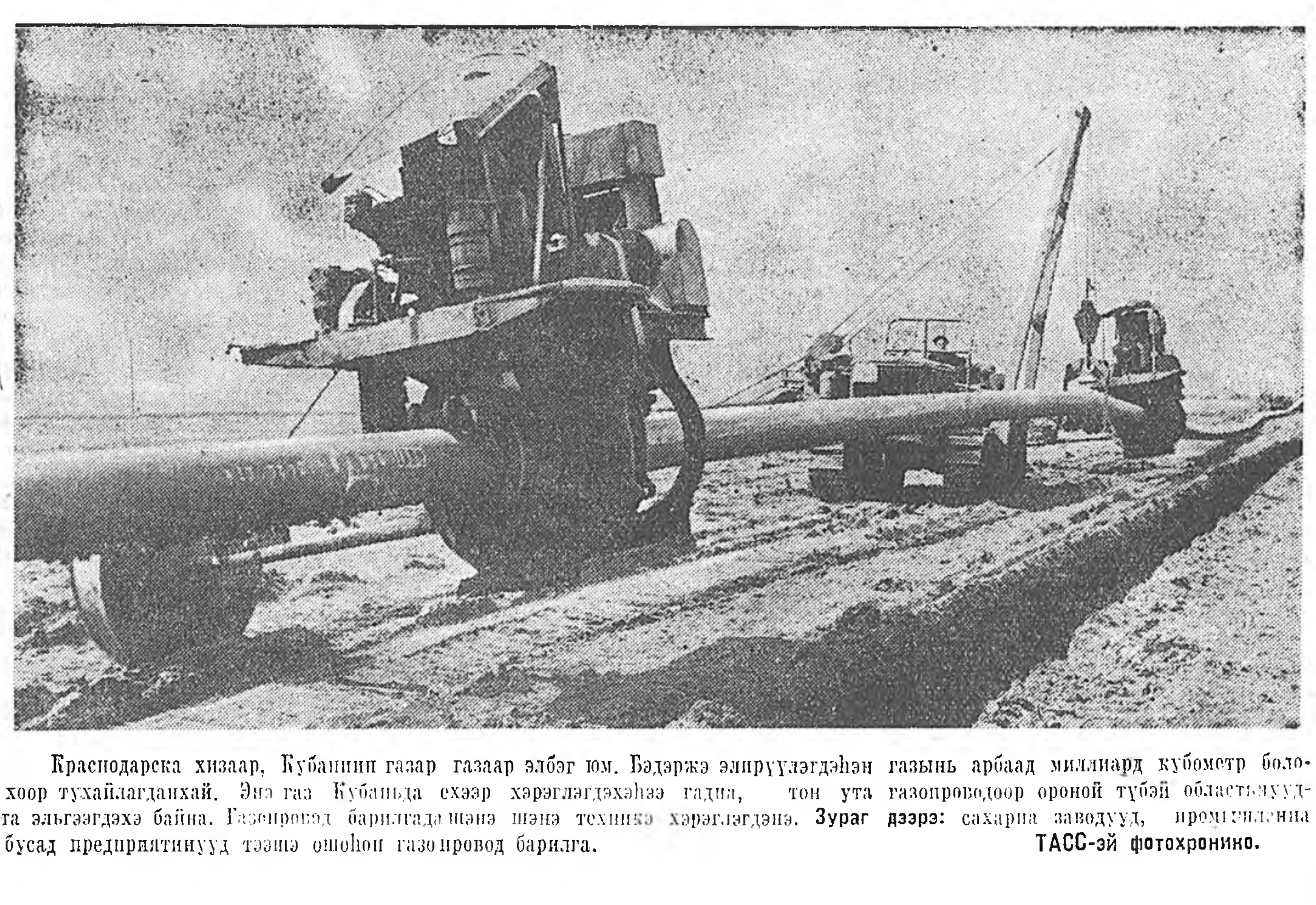
Балтатаров Д.	Ториин	Карл Марксын нэр.	[illegible]
Агапов Д.	Мухаршэбэрэй	«Эрдэм»	101
Паньков А.	Бичурын	«Заря коммунизма»	101
Даридаева С.	Түнхэнэй	«Искра»	101
Янкадова А. С.	Түнхэнэй	«Путь к коммунизму»	100
Яхонов И. О.	Түнхэнэй	«Путь к коммунизму»	100
Таганов Д.	Мухаршэбэрэй	«Эрдэм»	100
Галсанов Ж.	Курумканай	Калининай нэр.	100
Элбенова Б.	Курумканай	Калининай нэр.	100
Сандакова Х. Б.	Баргажанай	Карл Марксын нэр.	100

...тинуудай хүдэл... жараап ... хүдөө ажахын ажалшад амжалтануудаа харуулаа. Жагсаалда хабаадагшадай дунда ябаһан нэгэ автомашина дээрэ тулюур отог гэрхэн табяатай, үрхөөрнь утаан бууяжа ябаба. Хакасууд урдань иимэ отог гэрнүүд дотор хашалдажа байдаг байгаа. Мүнөө эндэхи бүхы айлнууд болбосон гэр байшангууд дотор ажаһууна. Улусуудай олонхинь электричествотэй, радиотой болонхой. Колхозникууд гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ 5 мянга гаран гэр байшангуудые бариһан байна. Советскэ засагай тогтоһонһоо хойшо хакас үзэг бэшэг, национальна культура, искусство байгуулагдаа.

Хакассиин городууд болон тосхонуудта ерэһэн зол жаргалта ажабайдалай түлөө Коммунистическэ партида, агууехэ ород арадта халуун баясхалан хүргэһэн лозунгнуудые жагсаалда хабаадагшад толоруулжа ябаба. Манай социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалые шэн габьяата ажалаараа бэхижүүлхээр зоригжонхой байһанаа ажалшад элирхэйлбэ.

Жагсаалай һүүлээр городой стадион дээрэ олон мянган хүнүүдэй хабаадалгатай митинг болоо. Ойн баярта ерэһэн делегацинуудай түлөөлэгшэд областиин ажалшадта хандажа, баярай үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Городой үйлсэнүүдтэ бүхэли үдэртөө сэнгэлгэ болоһон, уранһайханай бүлгэмэйхид наада, концерт харуулһан байна.

Краснодарска хизаар, Кубаниин газар газаар элбэг юм. Бэдэржэ элирүүлэгдэһэн газынь арбаад миллиард кубометр болохоор тухайлагданхай. Энэ газ Кубаньда ехээр хэрэглэгдэхэһээ гадна, тон ута газопроводоор ороной түбэй областьнуудта эльгээгдэхэ байна. Газопровод барилгада шэнэ шэнэ техникэ хэрэглэгдэнэ. **Зураг дээрэ:** сахарна заводууд, промышленна бусад предприятинууд тээшэ ошоһон газопровод барилга.

ТАСС-эй фотохронико.

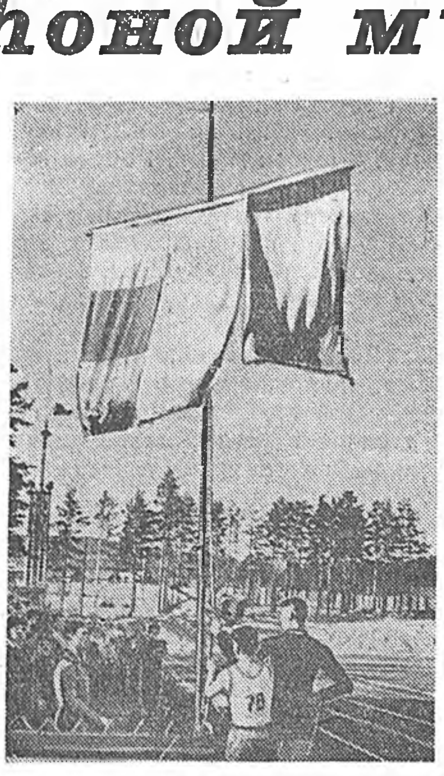
Хани ёhоной мүрысөөн

Монголой Арадай Республикын, Бурят-Монголой АССР-эй хүнгэн атлетигүүдэй суглуулагдамал командануудай заншалта уулзалга июниин 14—15-най үдэрнүүдтэ боложо үнгэрбэ.

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ мүрысөөндэ хабаадагшадай парад hайндэрэй оршон байдалда үнгэрөө. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Б. Санданов амаршалгын үгэ хэлээ. Удаань МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура болон спортын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Дамбиин харюугай үгэ хэлэхэдэнь сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Спортын талмай дээрэ СССР-эй, МНР-эй, БМАССР-эй тугууд мандуулагдажа, хани ёhоной мүрысөөн эхилбэ гэhэн дохёо үгтэбэ.

Хүнгэн атлетикээр, футболоор хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлhэн мүрысөөн хани ёhоной оршон байдалда, hайн hайханаар үнгэрөө. Үсэд шанга тулалдаан боложо, алишье талын спортсменүүд эрхим амжалтануудые туйлаа. Монголой спортсменүүд 100 метрын урилдаанда (Ичинхорлоо), 800 метрын урилдаанда (Жигжид), бэрхэшээлнүү-

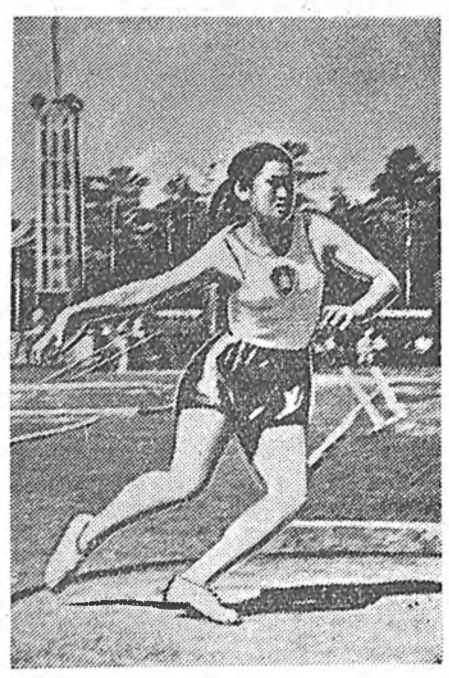
Монголой, Бурят-Монголой спортсменүүдэй уласхоорондын мүрысөөнэй туг мандуулагдажа байна.

нов өөрынгөө республикын спортивна нэрэ хүндые аршалhандаа баяр баясхалантай байгаа бэлэй.

1500 метртэ болоhон урилдаан шанга тэмсэлдэ үнгэрөө. Урилдаае Жигжид энэ урилдаанда национальна шэнэ рекорд тогтоогоо. Тэрэнэй саг 2 минута 4,1 секунда.

Диск шэдэлгээр мүрысөөн эхилбэ. МНР-эй түлөөлэгшэ, үндэр hайхан бэетэй Даваадорж талмай дээрэ гаража ерэбэ. Түрүүшын гурбан шэдэлгын дүнгөөр, айлшан-спортсмен 5 метрээр баранине ахяад байба. (40 метр 42 сантиметртэ снаряд шэдээ).

Түгэсхэлэй мүрысөөнэй болоходо, БМАССР-эй чемпион Бараев 41 метр 31 сантиметртэ снаряд шэдэбэ. Энэ туйлалтыень хэншье ахижа шадабагүй. Даваадорж хоёрдохи hуури эзэлээ.

Монгол спортсменка Оюунханд диск шэдэхэнь.

Бэрхэшээлнүүдые дабан, 400 метрын урилдаанда хурдан солбоноо туршалсахаяа урилдаашад гараба. Тэдэнэй дунда мүн Янжимаа бии. Спортсменүүдэй бэрхэшээлнүүдые солбон хурданаар дабан гарахада,

Мүрысөөндэ хабаадагшадай парад.

дые дабан 110 метрын урилдаанда (Янжимаа) национальна рекорднуудаа ахин hайжаруулhан байна.

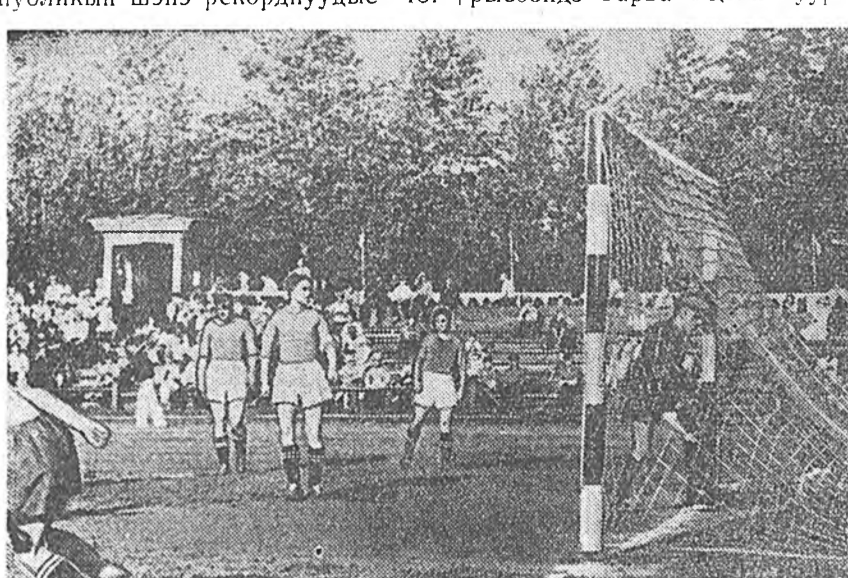
Мүн манай спортсменүүд республикын шэнэ рекорднуудые толгойлон Шарипов, Орлов, Харитонов (БМАССР), Тарва (МНР) гэгшэдэй гүйлдэжэ ябахада, харагшадай баяртай абяанууд зай забдагүй соностожо байба. Энэ мүрысөөндэ Тарва 4-дэхи hуури эзэ-

Монголой Арадай Республикын командын тренер Дарисүрэн, МНР-эй спортын мастер Агван.

харагшад ехэ урмашана. Энэ урилдаанда Шарипов түрүүлжэ, республикын шэнэ рекорд тогтоогоо.

Таба минутын үнгэрөөдүйдэ Шарипов 5000 метрын урилдаанда хабаадалсахаар уригдаба. Юhэн спортсменүүд, тэрэ тоодо МНР-эй рекордсмен Тарва hуга харайн гүйлдэшэбэ. Залуу спортсмен Харитонов (БМАССР) түрүүлэн яба-

Улан-Удынхидай ворота руу бүмбэгэ орор.

[illegible] Аймагай центртэ, хүдөө тосхонуудта 13 киноустановко бии. Колхозуудта 8 культбаза баригданхай. Аймгүйсэдкомой культурын таhаг 55 хүнhөө бүридэнэ. Тиихэдэ аймаг соо хүдөө ажахын 250 шахуу мэргэжэлтэд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, багшанар хүдэлнэ.

Һүүлэй үедэ аймагай центр—Кудара-Сомоной библиотекэ (даагшань Л. Романович) ажалаа яhала hайжаруулаа. Тэндэ библиотекын эдэбхитэд бии болгогдоо. 1957 ондо 12 тематическа вечер, уншагшадай 3 конференци үнгэргэгдөө. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд Калининай нэрэмжэтэ колхозой hүнэй, хониной фермэ дээрэ hонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Энэ жэлдэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд ажалшадта 10 лекци уншаhан, 50 хэhэг плакат, лозунг бэшэhэн, 40 стенд түхеэрhэн байна.

Энэ библиотекын уншагшад жэлhээ жэлдэ олошорно. Нёдондоной-хитой сасуулхада, уншагшадай тоо 200 хүнөөр нэмээ. Ямар аргаар уншагшадые олошоруулнаб гэхэдэ, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд эмхи зургаануудаар, предприятинуудаар ябажа, уншагшадта номой удха тайлбарилдаг, уншагшадай конференци үнгэргэдэг юм.

Шара-голой библиотекын (даагшань нүхэр Осинцева) хүдэлмэри тэмдэглэмээр. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд культбазада малшадай уулзалга эмхидхэдэг заншалтай. Уулзалга дээрэ малшад дүй дүршэлөө халан абалсана. Энэ жэлдэ Шаро-голой фермын hаалишад hүhаалгаяа 350 литрээр дээшэлүүлээ. Библиотекын хүдэлмэридэ тосхоной

мта, аймаг дотор[illegible] хи библиотекэнүүдэй ажалда горьтойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Бага-Кударын Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүдөөгэй библиотекэ (даагшань нүхэр Тайшихина) уншагшадайнгаа тоо олошоруулхын тула оролдоногүй. Эндэ оройдоол 18 уншагшад тоологдоно. Энэль 100 гаран айлтай тосхондо тон бага гээшэ.

Хүдөөгэй библиотекэнүүд ажалаа гол түлэб фермэ, полевой стан дээгүүр ябуулха ёhотой. Гэбэшье, Ехэ-Кударын библиотекэ (даагшань нүхэр Абросимова) малшадай дунда хүдэлмэри hулаар ябуулна.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой центр—Тамир тосхондо 210 үрхэтэ айл бии. Ажал хүдэлмэри хэхэ шадалтай хүнүүдэй тоо 1000-hаа дээшэ болодог юм. Гэбэшье, Тамирай хүдөөгэй библиотекэдэ (даагшань нүхэр Гаулитдинова) оройдоол 43 уншагшад тоологдоно. Библиотекын hургуули дүүргэhэн хүн аад, нүхэр Гаулитдинова уншагшадай конференци үнгэргэнэгүй, малшадай дунда үсөө үзэгдэнэ.

Кудара-Сомоной номой магазин муугаар хүдэлнэ. Энэ магазин ном худалдаха hарынгаа түсэб дүүргэдэггүй. Райпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай дунда ном тарааха хэмжээ абанагүй.

Клубуудай хүдэлмэри тухай хэлэхэдэ иимэ байна.

Бага-Кударын хүдөөгэй клуб hайнаар хүдэлнэ. Асуудал, харюугай вечер, граждан дайнда хабаадагшадтай уулзалга эмхидхэгдэнэ. Клубые даагша нүхэр Багидаева hаалишадай, хонишодой урда элдэб темэнүүдээр лекци уншана. Жэшээлхэдэ, hаалишадта «Үнеэдые бүлеэн уhаар уhалхада ямар аша

[illegible] клубуудай уранhайханай бүлгэмүүдэй коллективүүд hонирхолтой концертнүүдые табидаг болоо. Гэхэ зуура, Ленинэй, Калининай нэрэмжэтэ, «Путь Октября» колхозуудай хүдөөгэй клубууд өөhэдынгөө урда табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлжэ шаданагүй. Эдэ клубууд уранhайханай бүлгэмүүдэй аймагай харалгада хабаадалсаагүй. Цагаан-Шулуутай, Анагустай, Полканово гэдэг холын тосхонуудай ажалшад бүхэли жэлдээ концерт хараагүй байха юм. Олонхи клубууд кино харуулгаар ажалаа хизаарлана.

Кино харуулга тухай онсо тэмдэглэхэ шухала. Аймаг дотор 30 тосхон бии. Тэдэнэй 17 тосхондо кино харуулагданагүй. Культурын таhагай нүүдэл кино малшадай фермэ дээгүүр кино табижа үрдинэгүй.

Культурын таhаг кадрнууд тушаа анхарал хүсэд хандуулнагүй. Һүүлэй үедэ 8 киномеханик hэлгэгдээ. Культурын таhагые киногой талаар даагшын орлогшо нүхэр Бадмаев харюусалгагүйгөөр хүдэлнэ.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд клуб заhабарилха хэрэгтэ анхаралаа табинагүй. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Улаадай тосхондо тулюурхан клуб бии. Удаан сагта заhабарилагдаагүй дээрэhээ тэрэнэй потолок унахаяа байна.

—Клубаа хэзээ заhабарилхабта, — гэжэ асуухада:—Манай залуушуул клубшьегүйгөөр байха даа,— гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бурдуковский убайгүйгөөр харюусаба.

Сомоной, сельскэ Соведүүд клубуудай ажалда хиналта багаар табина. Кударын, Бага-Кударын, Тамирай клубуудhаа бэшэниинь зоной [illegible] правленинүүдтэй, аймгүйсэдкомой культурын таhагтай холбоо барисаа багатайгаар хүдэлнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ аймагай колхозуудта 8 культбаза баригдаа.

Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо hаалишадай байха хоёр культбаза түхеэрэгдээ. Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо малшадай, механизаторнуудай культбазанууд баригданхай. Гэбэшье, культбазануудай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэгдэнэгүй. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Подзвонкойн фермын культбаза ямаршье түсэбгүй, тэндэ культурно-гэгээрэлэй хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэдэггүй.

Мүн Ждановай нэрэмжэтэ колхозой культбазанууд хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Хоёрдохи комплексно бригадын культбаза hайнаар түхеэрэгдээшье hаа, тэндэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй. Колхозой партийна организаци (секретаринь нүхэр Доржиев) культбазануудайнгаа хүдэлмэриие hайжаруулха хэмжээ абаха ёhотой.

Аймгүйсэдкомой культурын таhагай ажалда горьтойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Тэрэ таhагые даагша Валентина Дегтярева «Энд хүдэлхэ дурамнигүй, гэртээ буса хамни» гэhэн бодолтойгоор хүдэлнэ. Нүхэр Дегтярева, тэрэнэй орлогшо нүхэр Бадмаев хоёр хоорондоо эбгүйгөөр хүдэлнэ. Иигэжэ хүдэлхэдэ ажалынь яажа урагшаа ябаха гээшэб? Аймагай культурын байшан колхозуудай клубуудта туhалнагүй.

КПСС-эй Кударын айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таhаг ажалшадай культурна эрилтые хангахын тула таарамжатай хэмжээ абаха зэргэтэй.

Д. Болхоев, манай корр.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Уласхоорондын шэнжэлэл

Эб найрамдал бэхижүүлхэ зүб зам

США-гэй президент Д. Эйзенхауэртэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгээhэн бэшэгые дэлхэйн бүхы оронуудай элдэб ажалай хүнүүд hайшаалтайгаар угтаа. Советско-американска худалдаа наймаанай харилсаа заhаруулан hайжаруулхын тулада шууд хэмжээ абахые нүхэр Н. С. Хрущев энэ бэшэг соогоо дурадхаа юм. Бэшэгые тайлбарилха зуураа, гадаадын оронуудай хэблэл иигэжэ тэмдэглэнэ. СССР США хоёрой хоорондохи ажал хэрэгэй холбоо барисаан үргэнөөр хүгжөөгдөө hаа, тэдэнэй амгалан ёhоор харилсаха бата бэхи үндэhэ hуури боложо үгэхэ, уласхоорондын оршон байдалда эгээн лэ hайнаар нүлөөлхэ hэн. Советскэ шэнэ дурадхал дэлхэйн худалдаа наймаа hайжаруулха бодото арга боломжо гээшэ гэжэ баруун оронуудай ажал хэрэгэй хүнүүдэй олон түлөөлэгшэд, буржуазна экономическа болон политическэ шэнжэлэгшэд тон зүбөөр тоолоно. Дэлхэйн худалдаа наймаан баруун гүрэнүүдэй, хамагай түрүүндэ США-гэй хорилто, хизаарлалта хэhэнhээ бэрхэшээлдэ ородог байгаа бшуу.

США СССР хоёрой хоорондохи худалдаа наймаа ехээр үргэдхэхые Н. С. Хрущев дурадхахадаа, «зоримгой гүнзэгыгөөр бодомжолно» гээшэ гэжэ «Крисчен сайенс монитор» газетын Вашингтондохи шэнжэлэгшэ онсолон тэмдэглэнэ. Бодото байдалые обеорхоёо оролдонгүй, худалдаа наймаанай хэрэгтэ хорилто болон хизаарлалта хэжэ, социалистическэ оронуудые гансаардуулан, социализмын түүхэтэ хүгжэлтые удаарууллха гү, али зогсоохо гэжэ найдадаг политическэ ажал-ябуулагшадые шэнжэлэгшэ наада хараhан байна.

Бодото байдалые хараадаа абадаггүй ажал-ябуулагшад өөhэдөө гансаарданги байдалда ородог гэжэ ажабайдал харуулhан байна. Экономикынгоо асари ехэ амжалтада түшэглэн Советскэ Союз гадаадынгаа худалдаа наймаа тон ехээр үргэдхөө. СССР 70 оронтой худалдаа наймаа мүнөө эрхилдэг юм. США хадаа өөрынгөөл гэмээр, СССР-тэй худалдаа наймаанай хэлсээ баталаагүй гансахан агууехэ гүрэн мүнөө болоод байна.

Американска ээзд баяшуулай «Джорнэл оф коммерс» гэжэ нүлөө ехэтэй газетын эзэн Эрик Риддер СССР-тэй, социалистическэ бусад оронуудтай алишье талаадаа ашагтай туhатай экономическа холбоо барисаа үргэдхэхые уряалха зуураа, иигэжэ бэшэнэ: «эсэсэй эсэстэ бидэнэр юугээ алдажа болохо гээшэбибди?... Советскэ Союз, тэрэнэй европейскэ ханинар болон Хитад шэнги тиимэ ехэ дэлгүүрhээ зайсуулагданхай байхаяа манай баруунай ханинар, илангаяа Англи, Баруун Германи дурагүйлхэдэг юм... Бидэнэй «захяа заабари» үгэдэг болобошье, тэдэнэр Зүүн зүгэй оронуудтай худалдаа наймаагаа үргэдхэжэ байнхай. Тиижэ байха үедэнь дэлхэйн баялиг дэлгүүр дээрэ худалдаа наймаа эрхилхэ арга боломжоёо бидэнэр гээжэ байнабди».

Социалистическэ оронуудтай худалдаа наймаа хэхые зорюута [illegible]

дэг США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, США СССР хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай, экономическа холбоо барисаа үргэдхэхые буруушааhан байна.

Даллесай, мүн тэрээн шэнги ажал-ябуулагшадай модохи тулюур политикые буруушаагшад улам олон боложо байнхай.

Францида республикын түлөө тэмсэл болоно

Францидахи байдалай hүүлэй долоон хоног соо бүри шангадажа байhанhаа уламжалан, Франциин арадай үнэн бодото бүхы ханинар горьтойгоор hанаагаа зобоно. Алжирта майн 13-да сэрэгэй үймөөнэй болоходо эхилhэн республикада, тэрэнэй демократическа гол ёhондо эсэргүү үгэсэлгэhөө уламжалан, генерал де Голлиин правительство байгуулагдаа hэн. Энэ правительствода хуули гаргаха тон үргэн ехэ түлөөлэлгэ, парламентын хабаадалгагүйгөөр шэнэ конституциин проект тушаа арад зоной асуулта хэхэ эрхэ олгогдоhон байна.

Франциин коммунистическэ партиин ЦК-гэй hаяхан болоhон пленум дээрэ Морис Торезэй онсолон тэмдэглэhэнэй ёhоор, хархис этэгээдүүдэй үгэсэлгэ хадаа «буржуазин хүсэтэй бэшэ, харин тэрэнэй хүсэгүй hула байhанай тэмдэг» болоно. Алжир арадта эсэргүү колониальна дай хэжэ, бэрхэтэй байдалда ороhон, тиигээд орон доторхи ажалшадай улам шангадажа байhан зэбүүрхэлгые бэе дээрээ үзэhэн Франциин хархис этэгээдүүд занажа, айлгажа байгаад гүрэнэй урбалта хэхын, республикые усадхахын, арад зониие мэхэлжэ, демократическа бүхы эрхэ сүлөөе үгы болгохын тулада армиие хэрэглэхэ гэжэ шиидэhэн байгаа.

Гэбэшье, коммунистическэ парти түрүүтэй, демократическа хүсэнүүдэй hэрэмжэтэй хёрхо байhанай ашаар энэ hанаашалгаяа хархис этэгээдүүд хүсэдөөр бэелүүлжэ шадаагүй байна. Демократическа хүсэнүүд үгэсэлгые элишэлжэ, фашизмын добтолгодо эсэргүү тэмсэл эмхидхэhэн байгаа.

Элдэб оло янзын политическэ үзэл бодол баримталдаг хүнүүд республикые хамгаалха уряатайгаар үнгэргэгдэhэн олон зоной хабаадалгатай манифестацинуудта, митингнүүд болон забастовконуудта хабаадаhан байна. Үгэсөө хэгшэд арад зоной хүсые задагайруулан hуларуулжа шадаагүй. Өөhэдынгөө түсэбүүдые хархис этэгээдүүдэй удааншагаар бэелүүлжэ байhан баримтые имагтал энээгээр тайлбарилжа болохо байна.

Зүгөөр, Франциhаа абтаhан мэдээнүүд hанаагаа амарха ямаршье үндэhэ баримта олгоногүй. Эдэ мэдээнүүд дээрэhээ хаража үзэхэдэ, үймөөшэд Алжирта, Франци дотороо hүйдхэлгын ябуулга бүри эдэбхитэйгээр хэжэ байнхай. Де Голлиин правительство энээндэ эсэргүү ямаршье хэмжээ абангүй hуужа байдаг. «Гүрэнэй байгууламжые бүрин хубилгаха» тухай үймөөшэд правительствода шанга эрилтэ hаяхан хэhэн байна. Энэ эрилтын ёhоор орон доторхи бүхы политическэ партинууд усадхагдаад, де Голль толгойлогшотой шанга засаг тогтоогдохо ёhотой болоно.

Де Голлиин Алжирта ошожо ерэhэнhээ хойшо хархис этэгээдүүд бүри эдэбхитэй болоо. Де Голлиин тэндэ хэлэhэн үгые үймөөшэд правительствые толгойлогшод бидэнэй талархана гэжэ тоолоhон байна.

Коммунистическэ парти, Франциин прогрессивнэ организацинуудай түлөөлэгшэд үймөөшэдые хэрэггээхэгүй гэhэн политика правительствын ябуулдаг байhые элирүүлнэ, хархис этэгээдүүдэй үнэндөө ямар зорилготой байhыень тайлбарилан харуулна, республикые хамгаалхын тулада хүсэеэ нэгэдүүлхыень ажалшадые, бүхы патриодуудые уряална. Республикые хамгаалха, фашизмын замые хааха шадалтай түгэлдэр хүсэн орон доторнай бии гэжэ тэдэнэр онсолон тэмдэглэнэ. Демократиин, прогрессэй тала багшад, Франциин арадай бүхы ханинар тэрээнтэй hаналаа нэгэдэжэ, республикаяа хамгаалжа шадаха байhандань этигэжэ байhанаа гэршэлэн мэдүүлнэ.

И. ЛАПИЦКИЙ.

Советтэ

[illegible]hан резолюциин проектые батална абаа. Энээнэй ёhоор Ливанай [illegible]илэнүүд дээрэ тусхай ажаглагшад табигдахаар хараалагдана. Энэ резолюциин түлөө 10 түлөөлэгшэ дуугаа үгөө. Советскэ Союз hанаhаа бариhан байна.

(ТАСС).

НЕПАЛДА СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ҮГЭХЭ БЭЛЭГ

КАТМАНДУ, июниин 14. (ТАСС). 50 оронтой, hүүлэй үеын шэнэ шэнэ медицинскэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаhан госпиталь Катмандуда баригдаха болоhон тухай Непалай правительствын мэдүүлгые газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаhануудта, томо гаршагуудтайгаар толилоо. Советскэ правительствын бэлэг болгон энэ госпиталь баригдаха юм гэжэ хэблэл онсолон тэмдэглэнэ.

Непалай 15 студент Советскэ Союзай медицинскэ институдуудта hураха болоо гэжэ газетэнүүд мэдээсэhэн байна.

Гондурасай коммунистическэ партиин нэгэдэхи съезд

МОНТЕВИДЕО, июниин 14. (ТАСС). Гондураста коммунистическэ партиин нэгэдэхи съезд hаяхан болобо. Уласхоорондын байдалай, орон доторхи, парти доторхи байдалай асуудалнуудые съезд зүбшэн хэлсээ. Гондурасай компартиин Центральна Комитедэй мэдүүлгэ Чилиин «Эль Сигло» газетэдэ hаяхан толилогдоо. Уласхоорондын мүнөөнэй оршон байдалда энэ мэдүүлгэ соонь сэгнэлтэ үгтэhэн байна.

Колониальна арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ съезд ехэ анхарал хандуулаа. Гондурасай общественна хүгжэлтын шэнэ шатын гол онсо зүйл хадаа профсоюзна, хүдэлмэришэдэй бусад организацинуудта ажалшадай нэгэдэжэ байhан ябадал болоно гэжэ съезд тэмдэглээ гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Американска монополинууд, американска империализмтай нягта холбоотой помещик, капиталистнууд Гондураста ээрхэжэ байна. Тэдэнэр бултадаа хүдэлмэришэн ангиие, таряашадые мүлжэнэ, Гондурасай байгаалиин баялигые тонон дээрмэдэнэ, Гондураста феодальна шахуу ёhо гурим дэмжэжэ, үгытэй ядуу байдал, хүдэлмэригүйдэлгэ тохёолдуулна гэжэ съезд онсолон тэмдэглээ. Национально-сүлөөрэлгын демократическа хүдэлөө үргэнөөр эмхидхэхын, бата нэгэдэлтэй байхын түлөө Гондурасай хүдэлмэришэн анги, коммунистическэ парти тэмсэхэ ёhотой. «Манай эхэ оронойехэнүүдшье, багануудшье дайсадта: американска империалистнуудта, феодалнуудта болон хархис томо капиталистнуудта эсэргүү» тэмсэл энэ хүдэлөөн хэхэ ёhотой гэжэ мэдүүлгэ соо саашадаа хэлэгдэнэ. Компарти хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлые эмхидхэгшэ мүн гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэhэн байна.

Алжирые сүлөөлхэ национальна фронтын түлөөлэгшын мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 14. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын Тунисhаа дамжуулhанай ёhоор, французуудые зэбсэглэжэ байhанайнь түлөө Алжирые сүлөөлхэ национальна фронтын түлөөлэгшэ Холбоото Штадуудые гэмнэhэн байна. Имагтал американска туhаламжа абаhанайнгаа ашаар восстани хэhэн алжирайхидта эсэргүү тэмсэлые Франци 43 hарын турша соо хэхэ аргатай болоhон байна гэжэ тэрэ корреспондентдэ мэдүүлээ.

1954 оной ноябрьда 9 миллион алжирайхидай восстани хэжэ эхилhэн сагhаа хойшо, тэдэнэй дундаhаа 600 мянга гаран хүн алуулhан, шархатаhан, hураггүйгөөр хосорhон байна гэжэ национальна фронтын түлөөлэгшэ мэдээсээ. «Муниципальна hунгалтануудые хэхэ тухай де Голлиин дурадхал тухай алжир арад юун гэжэ бодожо байнаб гээд намhаа асууха гээшэ наада хараhан ябадал болоно. Эдэ дурадхалнуудынь энеэдэтэй байха юм» гэжэ тэрэ корреспондентдэ хэлээ. Алжирай бэеэ даанхай болотор дайн байлдаан үргэлжэлүүлэгдэхэ гэжэ тэрэ нэмээжэ хэлээ.

Восстани хэгшэдэй арми түрүүшын үедэ агнууриин буунуудаар, хутага болон шиидамуудаар зэбсэглэгдэhэн, 3 мянга шахуу хүнhөө бүридэдэг байгаа hаа, мүнөө 130 мянга шахуу хүнhөө бүридэнэ гэжэ фронтын түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

[illegible]й жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, Для междугородных переговоров—16.

Зак. № 3125.